LIETUVIŲ DIENOS

MENO ISTORIKAS PROF. JURGIS BALTRUŠAITIS

1960 M. GRUODŽIO MĖN.

LITHUANIAN DAYS

DECEMBER, 1960

GRUODIS **DECEMBER, 1960**
Nr. 10 (108), XI metai **No. 10 (109), Vol. 11**

TURINYS ● CONTENTS

P. V. Raulinaitis, KALBOS, KOVOS IR DARBAI 3
Dr. G. Valančius, SIELOVADOS DEŠIMTMETIS, pokalbis su T. Bernatoniu 5
V. Sidzikauskas PIRMAJAME P. AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESE 7
Jules Supervielle, PRAKARTĖLĖS JAUTIS IR ASILAS, vertė J. Tininis 8
Julijos Švabaitės poezija — ŽINAU, KAD GYVENSI 9
V. S., RETAS SKULPTORIUS — K. BUBELIS 10
E. Šulaitis, BALFO DEŠIMTASIS SEIMAS CHICAGOJE 11
Romas Kezys, IDEJOS, DARBAS, DŽIAUGSMAS; iš ASS vasaros stovyklos 12
P. Sargaudas, JURGIS BALTRUŠAITIS—VIDURINIŲ AMŽIŲ MENO ISTORIKAS 14
Jonas Jablonskis, PIRMOSIOS GRAMATIKOS PRAKALBA 17
VEIDAI IR VAIZDAI (Iliustruota kronika) 18
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI. Smulkioji kronika. Administracijos pranešimai. 20

ENGLISH SECTION

AND THE SEASON OF PEACE, by V. F. Beliajus 21
AN ORDER FROM VYTAUTAS, from "The Battle of Gruenwald", transl. by J. J. Bielskis 22
SOVIET COLONIALISM AT WORK, E. 23
LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS, XXXIV, by A. Bernotas 24
LITHUANIANS MAKE NEWS 25
SAN MARINO IR LIETUVA 26

Bernardas BRAZDŽIONIS ..... Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Juozas KOJELIS ..... Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Juozas TININIS ..... Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Milton STARK ..... Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Daumantas ČIBAS ..... Foto Redaktorius / Photo Editor
Dalilė POLIKAITIENĖ ..... Anglų k. Redaktorė / English Editor
Juozas ANDRIUS ..... Administratorius / Business Manager

BENDRADARBIAI REDAKTORIAI ATSKIRUOSE MIESTUOSE IR VALSTYBESE / ASSISTANT EDITORS
VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; VL. MINGĖLA, Detroit, Mich.; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Illinois; VYTAUTAS A. BRAZIULIS, Cleveland, Ohio; J. ALMIS JŪRAGIS, Sydney, Australia; Salomėja NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; V. ROCIŪNAS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; V. VERIKAITIS, Toronto, Ont, Canada; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; A. VINGIS, Melbourne, Australia.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARBIAI LAISVAME PASAULYJE / PHOTOGRAPHERS
JAV: BOSTON, Mass. — P. Bliumas, R. Bričkus. BROOKLYN, N. Y. — V. Augustinas, V. Maželis, G. Penikas. CHICAGO, Ill. — A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika. CLEVELAND, Ohio — V. Bacevičius. LOS ANGELES, Calif.,— L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Reivydas. MANCHESTER, N. H: — K. Daugėla. NEW HAVEN, Conn. Jasiukonis. OMAHA, Nebr. — Kun. L: Musteikis PHILADELPHIA, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys. WASHINGTON, D. C. — P. Labanauskas, Photo Alda. WATERBURY, Conn. — J. Gaidys, V. Vaitkus. CANADA: HAMILTN, Ont. — A. Juraitis. MONTREAL, P. Q. — L. Stankevičius. TORONTO, Ont. — J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas. AUSTRALIA: E. Butkūnas, P. Sakalauskas, E. Karpavičius. S. AMERIKA: L. Kančauskas.

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessary those of the Editors.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD Leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:
LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS
4364 SUNSET BOULEVARD, HOLLYWOOD 29,, CALIFORNIA
NOrmandy 4-2919

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTŲ 1946-1949 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers
Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio m. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 65 centai. Single Copy 65¢
PRENUMERATA METAMS $6.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA $10.00
SUBSCRIPTION $6.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION $10.00

"SECOND CLASS POSTAGE PAID AT LOS ANGELES, CALIFORNIA."

This Month's Cover

Dr. Jurgis Baltrušaitis (b. 1903) is one of those intelectuals who with the occupation of Lithuania lost the posibilities to continue in his research work. However, this incident did not disrupt his thirst for research into history of art. His entire work is dedicated to Medieval history. His most impressive book is called "The Fantastic Middle Ages (Le Moyen Fantastique) in French. He lives in Paris (See article on pp 14-15).

Back Cover

Season's Greetings in three languages, Estonian, Latvian and Lithuanian. Depicted are the three Baltic States, with their more important cities and national emblems. (Drawn by V. Ramonaitis from an idea by Alg. Gustaitis.).

"LIETUVIŲ DIENŲ" ŽURNALO IR LEIDYKLOS LEIDINIŲ

PLATINTOJAI

JUNGT. AMERIKOS VALST.:

Baltimore, Md. — A. Česonis, K. Bradūnas.
Brooklyn, N. Y.— J. Pašukonis, L.A.P. Klubo Spaudos Kioskas, J. Ginkus.
So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, S. Mikus, kun. J. Klimas.
Chicago, Ill. — K. Babickas, Balys Brazdžionis, V. Grebliūnas; J. Karvelis; S. Metrick, Marginiai, P. Švelnys, Terra, B. Urbonas, V. Būtėnas.
Cicero, Ill.— J. Meménas, E. Stangenbergas.
Cleveland, Ohio — Dirva, V. Rociūnas.
Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. Anthony's Parish Library.
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzitas.
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.
E. Chicago, Ind. — E. Vilutis.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.
Hartford, Conn. — Vl. Plečkaitis.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Newark, N. J. — K. Trečiokas.
Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, kun. L Musteikis.
Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas, V. Karalius.
Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.
Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.

KANADOJE:

Toronto, Ont. — A. Kuolas J. Smolskis Time Cigar Store, V. Aušrotas.
Hamilton, Ont. — Z. Orvidas, J. Pleinys, S. Bakšys.
St. Catherines, Ont. — K. Kudukis.
Montreal, Que.— P. Rudinskas (Parish Lib-
Winnipeg, Man. — S. Bujokas. / rary)
W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.
Welland,Ont. — K. Žukauskas.

Tęsinys viršelio 3 psl.

* * *

Pasikeitus adresui,

neužmirškite pranešti administracijai — Jūs žurnalą gausite laiku, o adm-ja neturės naujų dvigubų išlaidų, nes reikia mokėti už grąžintus egz. ir vėl mokėti už pasiuntimą nauju adresu.

KRISTIJONO DONELAIČIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS CHICAGOJE mokytojai ir mokiniai. Sėdi mokytojai (iš kairės): P. Lampsatienė, S. Vaišvilienė, M. Peteraitienė, M. Šimonienė, S. Sula, ižd., J. Širka — mokyklos vedėjas; tėvų komiteto nariai: A. Kašubienė, vicepirm., Z. J. Petkus, pirm., L. Kazėnienė, sekr., A. Aglinskas, A. Jablonskis, S. Miknaitis.
(Tekstą žiūr. 11 psl.)
Foto V. Noreika

Teachers and students of the "K. Donelaitis" Lituanistic School in Chicago, Illinois.

KALBOS, KOVOS IR DARBAI

Daugiau ryžtingumo pakreipti pasaulio opiniją mūsų pusėn

P. V. RAULINAITIS, Los Angeles, California

Ryžtingų ir sumanių tėvų vaikai, pradėję vargo gyvenimą kaip kuklūs piemenėliai, kartais atsiekia generolo laipsnio ar civilinio gyvenimo vado padėties. Ką bekalbėti apie darbščius ir atsiekimams pasišventusius asmenis! Tokie iškopia į viršūnes, tapdami inžinieriais, daktarais, advokatais, žymiais literatais kūrėjais, mokslo žmonėmis, menininkais, aukštais dvasiškiais.

Visos tautos turi vertų atžymėti asmenų, savo ryžtingumu iškilusių virš kitų, daug atsiekusių ir daug gero padariusių savo tautai, valstybei ar žmonijai.

Ir Lietuvių tauta visad turėjo ryžtingų ir veržlių asmenų; ji net senais laikais sugebėjo valdyti ir didinti savo valstybės ribas; ji ir priespaudos gadynėje nepasidavė; net dabartinėmis neapsakomų persekiojimų ir vergijos dienomis, žiaurioje sovietų okupacijoje, išaugino asmenų, kurie reiškiasi, kiek aplinkybės leidžia, mokslo, meno, literatūros ir profesinėse srityse.

Laisvajame pasaulyje gyvenantieji lietuviai taip pat nenuleidžia rankų, bet domisi kultūrinėmis ir mokslo vertybėmis, neužmiršdami ir politikos, kurioje veikia pagal sugebėjimus ir galimybes. Jie turi laisvę ir gali susikurti sąlygas savo veiklai plėsti. Tiktai reikia įsisąmoninti, kad jie visi čionai privalo siekti mokslo, praktiškojo ir profesinio gyvenimo patirties, būti pirmais sumanumu ir atsiekimais savo darbe, pašaukime ir pareigose.

Minėt atsiekimai savaime neateina; tam reikia daug, daug darbo ir nuolatinio pasišventimo bei pastangų. Turime pasidžiaugti, kad gerų pavyzdžių netrūksta, nors tai dar yra tik pavieniai laimėjimai, nesudarą masinio reiškinio. Lietuviai dalyvauja moksle, mene, medicinoje, laisvose profesijose ir kt.

Siekiant kultūrinių, visuomenės ir mokslo viršūnių, lauktina daugiau darbo ir ryžtingumo, kad lietuviai būtų žinomi visur kaip vertingi ir pirmaujantieji asmens. Šen ar ten laimėjus, negalima sustoti — reikia nuolat ir nuolat siekti naujų laimėjimų, ieškoti naujų kelių. Itin atkreiptinas dėmesys į visuomenines organizacijas ir tarnybas laisvajame pasaulyje.

Praėjo penkiolika pokarinių metų; lietuviai gyvai organizavo kultūrines, visuomenines ir laisvės kovos institucijas. Susidarė veiksniai ir anti-veiksniai, kurie lenktyniaudami pasiryžo užsibrėžtus tikslus energingai gyvendinti. Kaip veiksniai, taip ir nuo jų atskilę anti-veiksniai, dažnai dar ir tarp savęs bekovodami, atrodo, ima pavargti, atvėsti ir neišeina į viešumą pasaulio nuomonę imponuojančiais ir formuojančiais žygiais.

Vyksta suvažiavimai, sakomos kalbos, formuluojami gražūs pageidavimai. Visa tai, deja, lieka savųjų tarpe, neišeina į pasaulio tautų ir jų vadovaujančiųjų politikų tarpą argumentais ir reikalavimais, kurie jų opiniją nukreiptų, jų užsnūdusią dvasią ir nusikalstamai sustirusią sąžinę pabudintų ir užtenkamai primintų, kad visi žmonės yra viena giminė ir turi teisę būti laisvi visame pasaulyje.

Nematyti reikiamo veiksnių ir anti-veiksnių gyvumo, veržlumo ir ryžtingumo pasišvęsti toms pareigoms, kurių laisvai ir savarankiškai jie yra pasiėmę. Pasaulinės politikos progos, / *Nukelta į* 16 *psl.*

VERTINANT PASAULINĘ BŪKLĘ

VYRIAUSIOJO LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETO metinis atstovų suvažiavimas New Yorke š. m. lapkr. 12-13 dienomis praėjo vertinant tarptautinės padėties raidą, peržvelgiant atliktuosius darbus ir nustatant būsimųjų žygių gaires. Gauta eilė reikšmingų sveikinimų, tarp kurių — iš JAV Valst. Departamento (Douglas Dillon), ir JAV ambasadoriaus prie UN (J. J. Wadsworth). Toliau sveikino eilė gubernatorių ir Kanados min. pirm. J. Diefenbakeris, kuris buvo vienas pirmųjų iškėlusių Lietuvos ir kt. Pabaltijo valstybių pavergimo klausimą šioje J. Tautų sesijoje. Nuoširdų sveikinimą atsiuntė L. Diplomatijos šefas min. S. Lozoraitis.

Members of the meeting of Supreme Committee for Liberation of Lithuania (VLIK).

VLIKO sesijos dalyviai. Sėdi (iš kairės): poetas Faustas Kirša, H. Blazas, J. A. Stiklorius, V. Sidzikauskas, B. Venckuvienė, dr. A. Trimakas, pirmininkas, J. šlepetys, dr. K. šidlauskas. Stovi: L. šmulkštys, inž. B. Galinis, J. Pakalka, K. Bielinis, P. Vainauskas, P. Vaidotas, J. Mačiulis, J. Petronis, A. Skėrys, A. J. Kasulaitis, J. Vilkaitis, dr. J. Pajaujis. Trečioje eilėje matyti: J. Sonda, Keleivio red., Pažemėnas, A. Kynastas, M. Brakas, poetas J. Mikuckis, J. aks-Tyris, dr. D. Krivickas ir J. Audėnas.

Foto V. Maželis

Dr. DOMAS KRIVICKAS KALBA VLK sesijoj.

Dr. D. Krivickas, speaking at the session of VLIK.

"ANT POLITIKOS LAKTŲ" — Poetas Faustas Kirša ir inžinierius B. Galinis, abu iš Bostono.

Poet F. Kirša and eng. B. Galinis from Boston attending the meeting of VLIK.

SIELOVADOS DEŠIMTMETIS

Trumpa viešnagė pas V. Vokietijos lietuvių Sielovados direktorių T. Bernatonį

DR. G. VALANČIUS

Šių metų spalio mėn. 31 d. suėjo 10 metų, kaip Tėvas kapucinas Alfonsas Bernatonis (g. 1914 m. rugs. 16 d. Jiezno parap., Alytaus ap.) perėmė Liet. Katalikų Vokietijoj vyriausio Sielovados Tvarkytojo — direktoriaus pareigas iš kan. F. Kapočiaus, tada Amerikon išvykstančio.

Ta proga — žiupsnelis įspūdžių, informacijų apie jo asmenį ir jo įstaigos veiklą pastarajame dešimtmety.

Šv. Pranciškaus Asižiečio ordenas (teisingiau — keturi ordenai) — labai šakotas: "juodieji" ir "rudieji" Maž. Broliai (Pranciškonai – OFM), šv. Pranc. seserys ir Kapucinai. Tėvas Alfonsas priklauso prie šių pastarųjų, atseit, prie kapuces dėvinčių barzduotųjų. Jis ir prisiglaudęs tėvų kapucinų vienuolyne Dieburge, kurie jo įstaigai užleido kuo ne trečdalį savo seno, raudonų plytų pastato ([16], Dieburg-Hessen, Minnefeldstr. 34). Puošnumo čia nerasi, patogumų taipgi ne. Labai dažni svečiai pakeleiviai nakvinami šaltose celėse, geležinėse lovose, atseit — kliauzūros atmosferoje. Pasiklysti nesunku tamsiuose koridoriuose, o ir ankstyvi, dažni skambaliojimai, kaip ir pagaliais užkaišioti vartai, — primena viešnagę pas Kretingos pranciškonus. Jei nežinai aplinkos ir nedrįsti brautis per didžiuosius vartus (dieną — kartais atviri), pas Sielovados direktorių prieiti nelengva. Vakare gali ir neprisiskambinti, nebent iš anksto esi laukiamas. Tada pats šeimininkas ar jo kancleris su šypsena atvers duris ir nusives per knygomis prikrautus dviejų aukštų koridorius į savo darbo kabinetą. Čia trims žmonėms vietos užtenka, o penkiems jau ankšta.

— Gal jūs, kapucinai, esate perdideli asketai? Štai Amerikoje, marijonai, jėzuitai, kazimierietės, pranciškonai — kokius pastatus išstatinėja.

Nepataikiau. Tėvas Bernatonis pagyvėjo ir beveik užsigavo.

— Amerikiečiai turi ir pinigų ir plačias širdis visų tautybių žmonėms. O Vokietijoj, nors pinigų dabar gan apsčiai turima, tačiau širdys auslaenderiams "neatsirakino". Esame maži, niekam nesvarbūs, vargšai — tokiais ir liksime, — rezignuotai pareiškė Sielovados direktorius. — Be amerikiečių dosnios rankos mes būtume dar didesni vargšai — pridūrė jis. Jie mūsų niekad neužmiršta. Štai iš NCWC gavome net porą automašinų (jau susidėvėjo...), be kurių pastoracinis visoj Vokietijoj išbarstytų lietuvių katalikų aptarnavimas būtų neįmanomas. Dažnais sekmadieniais tenka vykti pamaldoms net kelis šimtus kilometrų. Iš amerikiečių gauname ir šiaip įvairių dovanų: bažnytinių reikmenų, lauktuvių vaikams, seneliams, ligonims.

Pašelpia mus kartais ir CARE ir kitos labdaros organizacijos ar įstaigos. Šv. Mišių stipendijų atsiunčia mums lietuviai kunigai Amerikoje, kartais ir pasauliečiai, — jos mums labai praverčia ir už tai esame labai dėkingi. O Balfo labdaros darbo, Vasario 16 gimnazijos rėmėjų būrelių paramos šiai mūsų mokyklai, kuria mes taip didžiuojamės, niekad neužmiršime. Netuščiom rankom grįžau pernai iš viešnagės Amerikoje. Ištiestų rankų daug, bet kol lietuviai Amerikoje turi gausų būrį kilniaširdžių — tol galime būti ramūs, nežūsime.

(Nors Tėvas Bernatonis pradžioje atsikalbinėjo ir labai nenorom apie save ir savo veiklą tekalbėjo, — esą, nemėgstu reklamos — bet po "self-made" vakarienės (mielas vaišingumas!) pagaliau sutiko atsakyti ir į vieną kitą klausimą.

— Kada panaikintos Vatikano II Misijos tautinės delegatūros?

— Tautinės delegatūros panaikintos ir visų tautybių tremtinių katalikų Sielovada (Ober-Seelsorgeamt) naujai pertvarkyta nuo 1949 m. sausio 1 d., pradėjus pabėgėlių pastovų įkurdinimą. Man šias pareigas teko perimti nuo 1950 m. spalių mėn. 31 d. — taigi, prieš 10 metų. Tuo metu V. Vokietijoje dar buvo apie 9000 lietuvių katalikų ir 42 kunigai. Šiuo metu jų beliko nepilni 4000 ir 21 kunigas.

— Kokia Jūsų kanoniškoji jurisdikcija?

— Apie teises vargu ar galima ir kalbėti. Kokios gali būti pabėgėlio teisės svetimame krašte? Teisingiau gal kalbėti apie jų globą ir apie pabėgėlių kunigų kanonišką būklę. Aš pats esu tik jų vyresnysis, jų ir lietuvių katalikų V. Vokietijos pastoracijos tvarkytojas. Šiuo metu turime čia 10 pastoracinių rajonų, su keleriopai daugiau lankomų punktų, kuriuos aptarnauja, taigi, mano tiesioginėje žinyboje dirba 12 lietuvių kunigų. Likusieji 9 kunigai dirba vokiečių pastoracijoje ir Liet. Sielovadai tepriklauso netiesiogiai.

Iki 1953 m. mūsų padėtis buvo neaiški. Tik tais metais popiežiui Pijui XII išleidus konstituciją "Exul Familia" pabėgėlių-emigrantų kunigai buvo pavesti tiesioginei Vatikano Konsistorialinės Kongregacijos globai, suteiktas jiems misijonierių vardas ir atskiroms tautybėms paskirti Misijonierių (Sielovados) direktoriai. 1953 m. rugpiūčio m. 12 d. raštu tokiu direktorium lietuviams V. Vokietijoj buvau paskirtas.

— Kokie santykiai su Vokietijos Katalikų Episkopatu?

— Esame jų etatuose, t. y. lietuvis kunigas pastoracinės administracijos požiūriu priklauso etatams to vyskupo, kurio diecezijoj jis gyvena ir dirba. Tačiau, aš pats ir mano įstaiga, nors priklauso Mainzo vysk. etatams, santykiauju betarpiškai su kiekvienu ordinaru, kurio vyskupijoje dirba mano žinyboje esantieji liet. kunigai.

— Ar gaunate kokią pagalbą iš vietos vyskupų?

— Negalime nei perdaug skųstis, nei džiaugtis. Apie tai jau kalbėjome. Toji pagalba nėra gausi. Iki 1957 m. sausio 1 d. tas priklausė kiekvieno vyskupo individualiai nuožiūrai, malonei. Nuo to laiko, Episkopato nutarimu (greičiausiai, Vatikanui paraginus. — **G. V.**) pabėgėliai kunigai prilyginti vietos kunigams — vikarams. Tačiau praktiškai tokio prilyginimo dar nėra, nors vis tikimės pagėrėjimo. / **Daugiau 6 psl.**

Pas Vokietijos Lietuvių Katalikų Sielovados direktorių Tėvą Alfonsą Bernatonį Dieburge. Iš kairės: Stankaitienė, Bachunienė, T. Bernatonis, Bachunas, kun. dr. Gronis; stovi: Skerys, Simonaitis, Banaitis, Stankaitis, kun. Liubinas.

Father A. Bernatonis, spiritual director of Lith. Catholics in W. Germany, and guests.

Kapucinų bibliotekoje (Dieburge, Vokitijoje): iš kairės: Stankaitis, Skerys, Tėvas Bernatonis, J. Bachunas, kun. dr. Gronis.

M. IR J. BAČIŪNAI IŠ JAV-BIŲ SVEČIUOSE VASARIO 16 GIMNAZIOJE SU MOKYTOJAIS IR MOKINIAIS

Vasario 16 gimnazijos mokytojai, svečiai ir kai kurie mokiniai. Sėdi iš kairės: Stepas Vykintas, S. Antanaitis, kun. B. Liubinas, Bachunienė, J. Bachunas, kun. dr. L. Gronis, E. Simonaitis, T. Gailius. Stovi: J. Stankaitis, Juozaitis, Sakalauskaitė, kun. Dėdinas, Valaitytė, K. Motgabis, muzikas, Ošerskaitė, Weiland, Stankaitienė, Plukaitė, Krivickas, dailininkas, Kušneraitytė, Motgabienė, Powus, Pociulis, Vykintaitė, Fr. Skėrys, Kelerytė, Babaitis, dr. G. Valančius (šiame nr. spausdinamo pasikalbėjimo su T. Bernatoniu autorius), Vykintienė, Šverinaitė, kun. dr. Navickas ir Dūda.

Teachers of the Lithuanian High School in Western Germany with guests Mr. and Mrs. J. Bachunas from the U. S.

Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė su svečiais Bachunais iš JAV. Iš kairės: Bachunienė, Šverinaitė, Dūda, Sakalauskaitė, Ošerskaitė, Valaitytė, Pociulis, Vykintaitė, Plukaitė, Juozaitis, Kelerytė, Kušneraitytė ir J. Bachunas.

The folk dance group of the Lithuanian "February 16" High School in W. Germany with their guests from the U. S. Mr. and Mrs. J. Bachunas..

Tęsinys iš 5 psl.

— Kokios kitos tautybės turi panašias įstaigas Vakarų Vokietijoj?

— Lenkai ir ukrainiečiai yra šiuo atžvilgiu geriausioj padėty, turi daugiau teisių. Pirmieji turi savo arkivyskupą, antrieji — vyskupą, kaip savo tiesioginius ganytojus, nors su ribota galia.

Jų kanoniškoji jurisdikcija yra maždaug tokia, kaip anksčiau buvo II Misijos tautinių delegatų, nors jų santykių su vietos Episkopatu negalėčiau tiksliau nusakyti.

Panašias į mūsų Sielovados įstaigas turi latviai-estai (bendrą), baltgudžiai, rusai, rumunai, čekai, slovakai, slovėnai, kroatai, vengrai ir paskutiniu laiku gavo taip pat čia dirbantieji italai. Su jais visais turime artimus santykius, renkamės į bendras, periodines konferencijas.

— Kokie Jūsų darbai, ryšiai, santykiai?

— Pastoraciją tremtinių tarpe reikia suprasti labai plačiai. Į ją įeina, galima sakyti, viskas. Tiesioginė pastoracija tesudaro tik mažą mūsų darbo dalelę. Vaikai, jų darželiai, vargo mokyklos, seneliai ir ligoniai, emigracija, šalpa, darbo ir pašalpų rūpinimasis, ryšiai ir santykiai su įvairiom įstaigom, informacija, Liet. Bendruomenė, Vasario 16 gimnazija ir tt ir tt. Turime labai didelį procentą nedirbančių, invalidų, senų ir ligonių. Jiems įvairių, ne tik religinių, patarnavimų reikia daugiau nei kitiems. Suprantama, iš tokių vargšų argi galima imti, pavyzdžiui, šv. Mišių stipendijas ar už krikštą, laidotuves ir pn. Ne tik atliekame tai nemokamai, bet dargi tenka organizuoti jiems pašalpą.

Pats didžiausias mano rūpestis: **liet. vaikų ir paauglių vasaros stovyklos,** kurių tikslas mokyti lietuviškai nemokančius, stiprinti žinojimą mokančių ir skiepyti, ugdyti krikščioniškus papročius, tradicijas jų tarpe. Tokias stovyklas ruošiame kasmet. Ypač gausi (108 dalyviai — 33 dienos) ir sėkminga buvo pernykštė Vasario 16 gimnazijos patalpose, kurią dosniai parėmė aukotojai — viso pasaulio lietuviai. Labai ačiū jiems, tegu jiems Dievas atlygina.

Tikimės, kad laisvojo pasaulio lietuviai atvers savo mielas širdis ir ateinančios vasaros stovyklai, kuriai jau ruošiamės iš anksto.

—Kokie Jūsų pageidavimai pasaulio lietuvių išeivių visuomenei?

— Mano didžiausias troškimas ir pageidavimas: Visom galiom saugokime nuo nutautėjimo mažuosius, atžalyną. Mokykime juos lietuviškai, laikykime gyvą, negęstantį Dievo ir Tėvynės meilės žiburėlį jų šidyse. Jei tą darysime, nežūsime.

O vyresniųjų meldžiu ir toliau šelpti Balfą ir Vasario 16 gimnaziją. Dėkoju ir meldžiuosi už visus lietuviško ir krikščioniško darbo rėmėjus, geradarius. Tegu tik gausėja jų eilės. Ačiū jiems.

Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso garbės prezidiumas. Iš kairės: J. Gilvydis, Lietuvos Išlaisvinimo Centro Arg. sekr.; A. Boguslauskas, liet. atstovas iš Brazilijos; PET pirm. V. Sidzikauskas; uragvajietis žurn. M. Bersetche; kun. J. Bružikas; I. Padvalskis, A. L. B-nės pirm.; K. Čibiras, Liet. Atst. spaudos ataše Uragvajuje; Z. Juknevičius, L. I. C. pirm.

The honorary presidium of the South America Lithuanian Congress.

PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS ir PET pirm. V. Sidzikausko kelionės

Pirmajame Pietų Amerikos Lievių Kongrese, kuris vyko gruodžio mėn. 2-5 dienomis dalyvavo visų didžiųjų P. Amerikos lietuvių kolonijų atstovai. Kongrese pakviestas dalyvauti ir padaryti pranešimą buvo nuvykęs PET pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas.

V. Sidzikauskas buvo labai šiltai sutiktas Brazilijojos, Uragvajaus ir Argentinos lietuvių, maloniai priimtas tų valstybių aukštų pareigūnų, parlamentarų ir politikų, su kuriais turėjo eilę naudingų pasikalbėjimų. Labai plačiai ir gražiai V. Sidzikausko lankymąsi Pietų Amerikoje ir jo dalyvavimą Lietuvių Kongrese atžymėjo lietuvių ir kt. spauda.

Argentinos sostinėje Buenos Aires V. Sidzikauskas dalyvavo Pirmojo Pietų Amerikos Lietuvių Kongeso iškilmingajame akte ir bankete bei koncerte, kur pasakė kalbas. Jis taip pat dalyvavo pamaldose lietuvių bažnyčioje, vainiko uždėjimo prie Argentinos išlaisvintojo gen. San Martin paminklo iškilmėse, sporto šventėje ir kituose parengimuose, be to, aplankė laikraščių redakcijas, lietuvių muziejų ir lietuvių organizacijas Buenos Aires bei liet. koloniją Berrisoje.

Buenos Aires V. Sidzikauskas buvo iškilmingai priimtas Argentinos Prezidento Frondizi, taip pat užsienio reikalų min., buv. Argentinos prezidento gen. Aramburu, Senato pirmininko ir kt. Buvęs Argentinos diplomatinis atstovas Lietuvoje Arnaldo Barsanti ir ponia V. Sidzikausko garbei suruošė gražų priėmimą, kuriame dalyvavo ir eilė užsienio reikalų ministerijos pareigūnų.

Sidzikausko lankymosi Buenos proga ten buvo paskelbta Pavergtųjų Tautų Savaitė gruodžio 5-11 d. d. Jis dalyvavo tos savaitės atidarymo iškilmėse, taip pat du kartus pasirodė B. A. televizijoje (su PET del. nariais — programa truko 75 min., ir vienas — 10 minučių).

Argentinos sostinėje V. Sidzikauskui talkino PET delegacijos ir naujai įsteigto PET Biuro direktorius, bet ypač lietuvių atstovai toje Delegacijoje Z. Juknevičius ir Jonas Čikštas. C. Juknevičius buvo svarbiausias Lietuvių Kongreso organizatorius ir jo pirmininkas.

Sao Palo mieste V. Sidzikauskas padarė viešą pranešimą tenykščiams lietuviams ir aplankė buv. Dr. J. Basanavičiaus vardo mokyklą Sao Paulo priemiestyje, dalyvavo Lietuvos konsulo A. Polišaičio priėmime. Be to, L. konsulo lydimas, aplankė Sao Paulo gubernatorių ir žymesniųjų laikraščių redaktorius. Kalbėjo per radiją.

Sao Paulo svečiui gražiai talkino, lydėjo ir pagelbėjo prel. P. Ragažinskas ir inž. Z. Bačelis.

Rio de Janeiro mieste V. Sidzikauskas, kaip PET pirmininkas, Lietuvos Įgalioto Ministerio F. Meierio lydimas, buvo priimtas Brazilijos užsienio reikalų ministerio Horacio Lafer (kilusio iš Lietuvos, jo motina dar kalba lietuviškai) ir kardinolo arkiv. Dom Jaime de BarrosCamara, kuris rodo didelį palankumą Sovietų pavergtoms tautoms, ypač Lietuviams. Jis taip pat turėjo labai gyvą ir gausingą spaudos konferenciją. Rio de Janeiro PET delegacijos pirm. Christophe Kallay (vengro) lydimas, Sidzikauskas pasirodė televizijoj (15 min.) ir aplan. kė žymius parlamento narius bei laikraščių redakcijas. Be to, V. Sidzikauskas turėjo posėdį su PET delegacija ir Centro Brasilero para Europa Livre, kalbėjo per Vera Cruz radiją, susitiko su vietos lietuviais.

Rio de Janeire Sidzikauskui maloniai talkino Lietuvos Įg. min. dr. F. Meieris ir jo sekretorius Petras Babickas, kan. Z. Ignatavičius, PET delegacijos pirm. Kallay ir tos delegacijos nariai lietuviai inžinieriai J. Abraitis ir K. Audenis.

Uragvajaus sostinėje Montevideo V. Sidzikauskas buvo priimtas užsienio reikalų ministerio dr. Mateo J. Masarino de Mello ir parlamento pirmininko dr. Aejandro Ąerilla de San Martin, pietavo su abiejų didžiųjų Uragvajaus polit. partijų lyderiais, buv. užsienio ir vidaus reikalų ministeriais, kitais parlamentarais ir laikraščių redaktoriais. Taip pat turėjo gausingą spaudos konferenciją, kalbėjo per Radio Oriental į uragvajiečius ir per lietuvių radijo valandėlę — į Uragvajaus ir Argentinos lietuvius.

Lietuvos Įgaliotas min. dr. Kazys Graužinis suruošė svečio proga gražų priėmimą Lietuvos Pasiuntinybėje, kur atsilankė JAV Ambasadorius su dviem patarėjais, Kinijos Ambasadorius, eilė žymių uragvajiečių ir egzilų, PET delegacijos Montevideo narių.

#

Antras Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas nutartas šaukti 1962 m. Sausio mėn. Uragvajaus sostinėje Montivideo. Visų išreikštas noras, kad ir į tą Kongresą atsilankytų Lietuvos laisvinimo veiksnių ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovai. (vs).

ARGENTINOS ŠV. CECILIJOS choro koncertas. Kalba Argentinos Lietuvių Kongreso pimrininkas Zeferinas Juknevičius.

Argentina's St. Cecilia's choir concert.

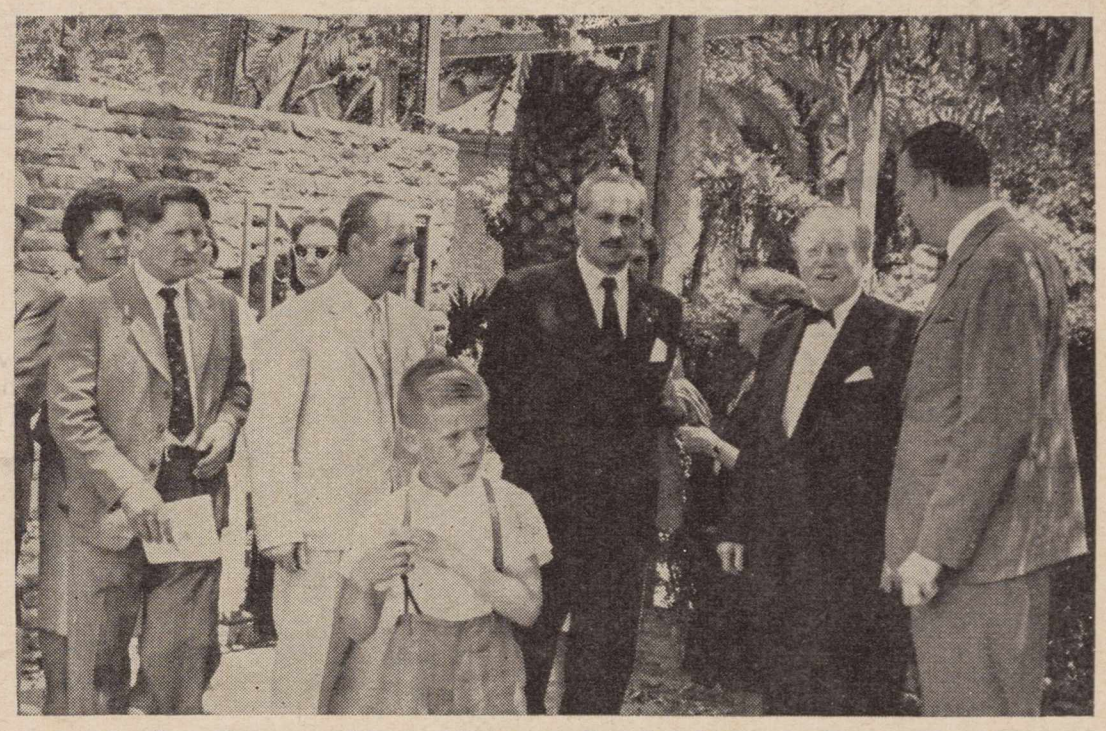

Pietų Amerikos Kongreso dalyvių būrelis Avellanados liet. parapijos sodely. Iš kairės: inž. St. Babronis, J. Čikštas, Uragvajaus liet. draugas Martinez Barsetche, PET pirm. V. Sidzikauskas ir Z. Juknevičius.

A group of participants of the South America Lithuanian Congress, Buenos Aires.

Pietų Amerikos Kongreso dalyvių dalis. Pirmoj eilėj matyti (iš kairė) A. L. Bendruomenės pirm. Ign. Padvalskis, "Laiko" red. kun. Steigvila, kun. Bružikas ir kt.

A group of participants from the South America Lithuanian Congress.

PRAKARTĖLĖS JAUTIS IR ASILAS

Jules Supervielle

Asilas, Juozapo vedamas keliu į Betliejų, nešė Mergelę. Ji buvo lengva, nes galvojo tik apie ateitį.

Jautis gi ėjo iš paskos visai vienas.

Atvykę į miestą, keleiviai sustojo apleistame tvarte; Juozapas tuojaus griebėsi darbo.

— Šitie žmonės, — svarstė jautis, – tikrai nuostabūs. Žiūrėkit, kaip jie moka naudotis rankomis, kurios aiškiai yra vertesnis dalykas negu mūsų kanopos ir slėpsnos. O mūsų šeimininkas — tai niekas negali jam prilygti, kai jis skirsto ir tvarko daiktus, kai ištiesina, kas susukta, ir sukreivina, kas tiesu: nesiskųsdamas ir nenusimindamas daro, kas reikia.

Juozapas išeina ir netrukus vėl sugrįžta, atsinešdamas ant peties šiaudų. O kokie šiaudai! Jie tokie švieži ir saulėti, jog atrodo, kad prasideda stebuklas.

— Ką čia jie rengia? — svarsto asilas: atrodo, lyg jie darytų lovutę vaikui.

— Gal jūs būsite mums šią naktį reikalingi, — sako Mergelė jaučiui ir asilui.

Gyvuliai ilgai žiūri vienas į antrą ir mėgina tai suprasti; paskui jie atsigula.

Plonas, bet aidįs po visą padangę balsas greit juos išbudina.

Jautis atsikelia ir pamato ėdžiose miegantį nuogą vaikelį, kurį jis ima tuojau šildyti savo kvapu, nes jis niekur nepasirodo užmaršus.

Mergelė šypsningu žvilgsniu jam dėkoja.

Atskrenda ir išskrenda sparnuotos būtybės; atrodo, kad jos nepastebi sienų, per kurias taip lengvai praneria.

Juozapas ateina su vystyklais, kuriuos parengė viena kaimynė.

— Nustabus dalykas, — sako jis dailydės balsu, kiek perstipriu tokiose apystovose. — Vidurnaktis, ir vis dėlto diena. Trys saulės vietoje vienos. Bet jos stengiasi susijungti.

Auštant jautis vėl atsikelia. Atsargiai jis stato kanopas, bijodamas prižadinti kūdikį ir sutriuškinti dangišką žiedą ar užgauti angelą. Kaip viskas pasidarė keistai painu!

Pamatyti Jėzaus ir Mergelės ateina kaimynai. Tai vargani žmonės, kurie neturi nieko kito dovanoti kaip tik savo spindinčius veidus. Paskui ateina ir kiti, kurie atneša riešutų ir švilpynę.

Jautis ir asilas truputį pasitraukia, duodami jiems priėjimą, ir stebi, kokį įspūdį jie patys padarys vaikeliui, kuris dar nėra jų matęs. Jis pabunda.

— Mes nesame baidyklės, — sako asilas.

— Taip, bet, supranti, su savo išvaizdomis, kurios visai nepanašios nei į jo veidą, nei į jo tėvų veidus, mes galėtume jį išgązdinti.

— Ėdžios, tvartas ir stogas su balkiais turi dar blogesnę išvaizdą, ir jis vis dėlto neišsigando.

Tačiau jautis nebuvo įtikintas. Jis galvojo apie savo ragus gromulodamas:

— Iš tikro, labai skaudu, kad negalima artintis prie tų, kuriuos daugiausiai mylima, turint atgrasančią išvaizdą. Man reikia visuomet kreipti dėmesį, kad ko nors nesužeisčiau. Vis dėlto iš prigimties aš nesu linkęs be rimtos priežasties suartėti su asmenimis ar daiktais. Aš nesu nei piktas, nei nuodingas. Tačiau visur, kur einu, su manimi būna ragai: aš atsibundu su jais; net kai esu miego apimtas ir einu tarsi rūke, nepalieka ir neužmiršta manęs dvi smailos viršūnės, du kieti akstinai. Aš pajuntu juos ir savo sapnų pabaigoje, vidury nakties.

Didelė baimė apėmė jautį, pagalvojus, kad jis, šildydamas buvo taip arti priėjęs prie kūdikio. O jeigu jis būtų per neapsižiūrėjimą užkliudęs jį ragu!

— Tu neturi eiti perdaug arti prie mažyčio, — sako asilas, atspėjęs savo draugo mintį. — Nereikia net apie tai galvoti; tu jį sužeistum. O be to, juk tu galėtum nuvarvinti ant jo savo seilių, kurias blogai laikai: tai nebūtų padoru. Pagaliau kodėl tu taip varvini seiles, kai esi laimingas? Pasilaikyk jas sau. Tau nėra jokio reikalo jas rodyti visam pasauliui.

Jautis, patylėjęs, atsakė:

— Bet aš jam noriu duoti abi savo ausis. Tu žinai, kad jos yra judrios, jautrios, be kaulų, švelnios paliesti. Jos baugina ir tuo pat metu ramina. Tai kaip tik ir tinka vaikui pradžiuginti: jo amžiuje — tai auklėjamos reikšmės dalykas.

— Taip, suprantu, aš niekad priešingai netvirtinau. Aš nesu bukaprotis.

Asilas iš tikro atrodė labai patenkintas, ir todėl jautis pridūrė:

— Bet nedrįsk tu jam šaukti į veidą: tai jį nužudytų.

— Žemdirbys! — tarė asilas.

Asilas laikosi kairėje ėdžių pusėje, jautis — dešinėje: tai vietos, kurias jie užėmė Gimimo metu; jautis, tam tikrų formalumų šalininkas, labai jas mėgsta. Nejudėdami ir įsipareigoję stovi jie ten valandas, tarsi pozuotų kažkokiam nežinomam tapytojui.

Kūdikis užsklendžia akių vokus. Jis greit vėl užmiega. Šviesus angelas jo laukia už kelių žingsnių anapus miego, kad jam ką nors pasakytų ar gal būt ko nors paklaustų.

Angelas greit pasitraukia iš Jėzaus sapno ir pasirodo tvarte. Nusilenkęs prieš Naujagimį, jis nupiešia apie jo galvą labai skaidrią aureolę. Antrą nupiešia Mergelei, o trečią — Juozapui. Paskui jis atsitolina, blizgėdamas sparnais ir plunksnomis, kurių nuolat atsinaujinąs ir plazdąs šviesumas yra panašus į potvynių ir atoslūgių baltumą.

— Jis nepaliko mums aureolės, — pripažįsta jautis. — Angelas tikriausiai turėjo tam priežasčių. Mes jam per menki daiktai — asilas ir aš. Be to, ką mes padarėme užsitarnauti tokiai aureolei?

— Tu tikrai nieko nepadarei, bet tu užmiršti, kad aš esu nešęs Mergelę.

Jautis mąsto apie šitą skirtumą.

— Kaip tai suprasti, kad Mergelė, tokia graži ir lengva, paslėpė šį dailų vaikelį?

Bet jis gal pergarsiai galvojo, nes asilas atsakė:

— Yra dalykų, kurių tu negali suprasti.

— Kodėl tu vis sakai, kad aš nesuprantu. Aš esu išgyvenęs daugiau negu tu. Juk aš dirbau kalnuose, lygumose ir prie jūros.

— Ne apie tai eina klausimas, — atsako asilas. Paskui priduria:

— Tai ne vien aureolė. Esu tikras, jauti, kad tu dar nepastebėjai, jog vaikelis maudosi tam tikrose nuostabiose dulkėse; tai iš tikro daugiau negu dulkės.

— Tai daug puikesnis dalykas, — atsako asilas. — Juk tai lyg šviesa, lyg auksinis garas, kyląs iš mažyčio kūnelio.

— Taip, bet tu sakai tai, kad įtikintum, ką buvai matęs.

— Ar aš nebuvau tai matęs?

Jautis nuvaro asilą į tvarto kampą, dailiai apsuptą šiaudų stiebais, kurie labai gerai vaizduoja dieviškojo kūnelio spinduliavimą. Tai pirmoji koplytėlė — šie šiaudai, kuriuos jautis buvo atnešęs iš lauko. Jis nedrįso paliesti šiaudų ėdžiose. Jis prietaringai jų bijojo, nes jie buvo geri ėsti.

Jautis ir asilas išėjo iki vakaro pasiganyti žole. Nors akmenims paprastai daug laiko reikia, kol jie ką supranta, bet laukuose jau daug buvo tokių akmenų, kurie apie tai žinojo. Jie užėjo net vieną žvirgždinį akmenėlį, kuris gyvu spalvos ir išvaizdos kaitaliojimu jiems davė suprasti, kad jis apie tai irgi žinojo.

Taip pat buvo lauko gėlių, kurios žinojo, ir dėl to turėjo būti pasigailėtos. Buvo tikrai sunkus darbas ėsti žolę laukuose, nepadarant šventvagystės. O ėsti atrodė jaučiui juo labiau nenaudinga. Ji pasotino laimė.

Prieš gerdamas taip pat jis klausė save:

— O šis vanduo, ar jis irgi žino?

Dvejodamas jis mieliau negėrė ir pasitraukė kiek toliau prie nešvaraus vandens, kuris matomai dar visko nežinojo.

Tačiau kartais, gerdamas vandenį, jis pajusdavo gerklėje begalinį saldį.

—Per vėlai, —svarstydavo jautis, — aš neturėjau jo gerti.

Jis vos drįso kvėpuoti; oras atrodė jam kažkas švento ir labai brangaus. Jis bijojo įkvėpuoti angelą.

Nukelta į 16 psl.

JUOZAS KRALIKAUSKAS,

šiais metis išleidęs romaną "Šviesa lange" (Nidos leid., Londone), kuri yra trečiasis autoriaus beletristikos veikalas. Pirmoji knyga, novelių rinkinys "Septyn kalavijai" išėjo 1937 m.; Čia autorius užsirekomendavo kaip modernaus, stilizuoto pasakojimo šalininkas, pirmoj vieoj ieškąs įmantraus posakio, neįprasto ir nebanalaus vaizdo. Su nauju veikalu Kralikauskas pasirodė 1954 metais, išleisdamas romaną iš Kanados aukso kasyklų darbo ir gyvenimo, vardu "Urviniai žmonės". Sunkus aukso kasėjų gyvenimas atsispindi ir romano stiliuje, skaitytoją užkrėsdamas liūdna nuotaika. Veikalas, retai minimas literatų apžvalgose, atrodo, turėtų daugiausia žymių išlikti kaip vienas stipriausiai išreiškiančių naujųjų Kanados lietuvių ateivių gyvenimą. Kai kieno jam prikištas reportažiškumas nėra jo neigiamybė, atsimenant, kad naujasis romanas tą požymį įsisavino, jam suteikdamas literatūrinę-meninę vertę.

Pastarajame romane ("Šviesa lange") autorius vaizduoja naujų ateivių šeimos tragedija toje pat Kanadoje, kartu pastebėdamas, kad moralinės šviesos jautrumas dar nėra visai užgeseęs. (jb)

ŽINAU, KAD GYVENSI

BĖGIMAS

Po mūsų kojom užgeso
Paskutinė namų žarija,
Iš griuvėsių tave nešuosi...
Šaltos rankos,
Geliančios kojos, —
Ruduo jau artinas...

Mirtis pakalnėmis joja,
Alkanos akys ieško nakties,
Dulkė suspausta lūpomis...
Sveika Marija,
Sveika Marija...

Liūlia, liūlia, mano vaikeli,
Išsekusi glaudžia krūtinė,
Merkiasi liūdnos akelės
Mėlynos (kaip visos giminės,
Kur užklota kalnelyje guli...)
Liūlia, liūlia, mažas ėreli,
Mano šiltoj sterblėj...

VIENĄ KARTĄ IR TU DAINAVAI

Vieną kartą ir tu dainavai,
Tik tą vieną pavasarį,
Mano jaunas tėve,
Juodais varno plaukais,
Baltais dantimis,
Plėšriom žemdirbio rankom...

Tavo platūs pečiai užstojo
Popiečio kaitrią saulę,
Ir aš tyliai stebėjau
Mamos taikiai nulenktą galvą
Prie darželio alyvų.
Ten jos rankose šildės
Tarp švelniųjų delnų
Nusigandę mažyčiai paukštukai...

MYLINČIOS MOTINOS RANKOS

Mylinčios motinos rankos
Žalioj fygos medžio šakoj
Skleidžiasi, tyliai alsuoja,
Kaip vijokliai miškų vienumoj...

Amžinybė atsiveria. Laikas
Sustoja. Kaip tavo širdis...
Tai širdis tavo, motina, laiko
Mano sielą kančios naktimis...

Kai su tavim šį rytą kalbėjau
Ir gloščiau šaltus pečius,
Naujas lapas medyje skleidės...
Aš jo širdį plakant girdžiu...

ARIMUOS

Nuleidę galvas ilsisi arkliai,
O aš supuos ant jauno tėvo kelių:
Jau pusryčiai, tėveli,
Dar pasilsėk,
Dar pasėdėk!
Saulelė glosto lygumas,
Garuoja tamsios vagos.
Šarmoja tėvo antakiai,
Rūstus nukrinta lašas
Ant mano šilto delno...

POETĖ JULIJA ŠVABAITĖ,
neseniai iš Australijos su šeima persikėlusi į Chicagą ir rengianti pirmąjį savo poezijos rinkinį, kuris dar be vardo.

Julija Švabaitė (Gylienė), kilimo suvalkietė, lankė garsiųjų mūsų Nepriklausomoj Lietuvoj iškilusių rašytojų (Vaičiulaitis, Karuža, Orintaitė, Bačinskaitė, Bradūnas, Baranauskas...) Vilkaviškio gimnaziją; vėliau studijavo Vilniaus universitete ir buvo jauniausia Bradūno, Matuzevičiaus poetų kartos kolegė, varžoma literatūrinių tradicijų, kuriose augo, ir kovojanti dėl savo išraiškos ir stiliaus.

Jau Lietuvoje jos eiles spausdino geriausi to meto žurnalai, bet rinkinio ji neparuošė net per 15 metų, vis būdama nepatenkinta tuo, ką parašo ar išspausdina. Metai, kuriuose ji buvo pakviesta su savo kūryba į didžiąją mūsų poezijos antologiją, atrodo, bus buvę brandžiausi. Čia autorė pasiekė turinio ir formos darnos, kartu susikurdama savą pasaulį ir savą tematiką, kuri šiuo metu, moduliujant formą, ribojasi dukters ir motinos vidaus pasauliu. Formoje jaučiamas tolimas liaudies poezijos suindividualintas motyvų atgarsis.

Kokios stiprios tėvo rankos,
Platūs dideli pirštai!
Mano, va, koki delnai,
O tavieji kaip kalnas!..

ŽINAU, KAD GYVENSI

Žinau, kad gyvensi! Aš tave išplėšiau
Iš laiko tamsos. Tu nemirsi, nemirsi!
Švelnus tavo vardas
Dabar įrašytas
Šventoj Dievo knygoj. Jisai tavo Tėvas.
Nebūsi našlaitis,
Nebūsi našlaitis!

Baisus mano skausmas... Taip šaukia paklydę —
Aš stoviu prieš Dievą, aš stoviu prieš tamsą...
Tamsoj, mano Dieve,
Atsiveria kūnas...

Lyg žemė pati būtų save atvėrus...
Erškėčių švelniam patale mano kūnas...

Julija Švabaitė

K. BUBELIO (BUELLI'S), MINIATŪRŲ DAILININKO DARBŲ DALIS.

⬆ Miniature carvings by Charles Buellis-Bubelis.

⬇ Miniature sculptor K. Bubelis, whose intricately delicate carvings are done with aid of magnifying glass. He lives in Baltimore, Md.

RETAS SKULPTORIUS

K. Bubelis, miniatiūrinių drožinių skulptorius, plačiai pasižymėjęs savo darbais JAV-se ir kt. Gyvena Baltimorėje.

Yra nemaža lietuvių, apie kuriuos plačiai kalba svetimieji, o mes jų visai nežinome. Vienas toks gyvena Baltimorėje. Apie jo darbus per paskutinius trisdešimt metų rašę šimtai žurnalų ir laikraščių ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje. Apie juos buvo kalbama radio programose, jie buvo rodomi televizijoje. Tai Kazys Bubelis, virš 60 metų amžiaus, gimęs JAV-se, bet puikiai kalbąs lietuviškai.

Kadangi apie jį daug rašė svetimieji, pažiūrėkime, ką jie sako. Štai ištraukos iš Baltimorės Sun sekmadieninio priedo.

"Kai vieną dieną K. Bubelis drožinėdamas nusičiaudėjo, jo skulptūros kūrinys, prie kurio jis dirbo mėnesiais, amžiams pradingo...

Kartą Bubelis nupiešė pilną dvylikos figūrų grupę "Washingtono persikėlimas per Delavare upę" ant ryžio grūdo. Tai buvo, palyginti, didelių išmatavimų darbas.

Jo mažiausiu kūriniu yra Washingtono biustas, išbaigtas iki veido bruožų ir plaukų, išgraviruotas ant dulkės dydžio gabalėlio suspausto ryžio grūdo. Šis darbas įmontuotas mažuose apvaliuose juodos spalvos rėmuose. Paprasta akimi žiūrint, šios šalies Tėvas atrodo tik mažas, baltas fragmentėlis, menka dulkė, nusėdusi ant stiklo. Tik stiprus padidinamasis stiklas parodo puikų panašumą į Washingtoną.

Bubelis, 62 metų baltimorietis, gyvena blokiniame name. Prie savo kūrinių jis dirba naktimis, kad nesutrukdytų staigus triukšmas ar gatvės judėjimo sukelti virpesiai, sėdėdamas virtuvėje prie didelio, keturkampio stalo. Dirbdamas prie skulptūros ar tapydamas, naudoja padidinamąjį stiklą, įmontuotą paties pasidarytuose vieliniuose rėmuose.

Sėklos sudaro jo darbams pagrindinę medžiagą. Jis išpiaustė Rooseveltą ant kavos pupos, Lincolną — ant kaulo. Persikų kauliukus jis paverčia gracingomis figūromis, apsuptomis stebinančiais vynuogių ir gėlių ornamentais.

Vienas jo geriausių darbų yra 43 galvų grupė ant medžio gabaliuko 1.5x⅞ colio dydžio.

Bubelis drožinėjimo meno išmoko pats. Juo susidomėjo Pirmojo Karo metu, tarnaudamas laivyne. Pamatęs kitą jūrininką drožinėjantį, pradėjo ir jis. Išėjęs iš laivyno, jis tęsė šį pomėgį laisvalaikiais.

Jo "Washingtono persikėlimas per Delavare upę", išpiaustytas ant

B A L F O

Dešimtasis seimas Chicagoje

Edv. Šulaitis

Jubliejinis — X-sis iš eilės Bendrojo Amerikos Lietuvių Fondo (BALF'O) seimas įvyko Padėkos dienos (lapkričio mėn. 25-27 d. d.) savaitgalyje Chicagoje. Seimo posėdžiai vyko Tėvų Jėzuitų Jaunimo Centre, o seimo banketas — Congress viešbutyje.

Šis seimas sutraukė 77 delegatus ir 30 svečių. Delegatų tarpe buvo matyti veikėjų iš įvairių Amerikos vietų, jų tarpe ir iš tolimųjų miestų. Iš Los Angeles buvo atvykęs Vl. Bakūnas, iš Santa Monica — Alena Devenienė; kun. V. Martinkus iš Providence, R. I., A. Trečiokas iš Newarko, N. J., V. Abraitis, V. Alksninis ir kt. iš New Yorko, S. Lušys ir St. Dzikas iš Brooklyno.

Seimą atidarė jo rengimo komiteto pirm. Valerijonas Šimkus. Po jo žodį tarė Balfo pirm. kan. dr. J. Končius, kuris seimui pirmininkauti pakvietė Stasį Lušį, o vicepirmininkais — adv. Sabalį ir J. Goodwell.

Buvo sudarytos komisijos — mandatų: M. Rudienė, dr. Drangelis, J. Talalas, A. Trečiokas; finansų: K. Deveikis, I. Daukus, P. Sabalis; rezoliucijų: kun. V. Martinkus, Ed. Šulaitis, Vl. Bakūnas. Sekretoriatą sudarė: V. Viskantas, kun. P. Celiešius, R. Ražauskienė.

Pirmąją seimo dieną žodžiu sveikino Lietuvos konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis, Alto pirm. L. Šimutis, LB Chicagos Apyg. pirm. J. Jasaitis ir Tėvų Marijonų vardu kun. V. Bagdanavičius.

Po to vyko seimo darbai, kuriuos vakare užbaigė bendri užkandžiai.

Antrąją dieną gauta daug sveikinimų raštų, kurių dalis perskaityta. (Taip pat buvo ir daugiau sveikintojų žodžiu).

Baigus darbotvarkėje numatytus darbus, eita prie naujų direktorių rinkimo. Pusę direktorių pasiūlė 4 grupės, ir jie čia tuojau pat buvo patvirtinti: V. Barčiauskas, Spudienė, Briedis, Trečiokas, Senikas, Blinstrubas, Andriulionis, Devenienė, Audėnas, Bendorius, Alinskas, Montvilas. Kiti buvo išrinkti iš 20 pasiūlytų kandidatų tarpo: kan. J. Končius, N. Gugienė, I. Daukus, M. Rudienė, V. Abraitis, E. Paurazienė, V. Šimkus, A. Bakas, A. Dabšys, dr. O. Labanauskaitė, kun. V. Martinkus, kun. B. Sugintas, E. Armonienė.

Revizijos komisija palikta ta pati: S. Lušys, S. Dzikas, I. Jatulis.

* * *

Seimo iškilmingas banketas vyko Congress viešbutyje, kuriame buvo pagerbtas Chicagos arkivyskupas kard. Albert Meyer (jam įteikta lietuviška koplytėlė) ir Valstybės departamento patarėjas tremtinių ir pabėgėlių reikalams George L. Warren (jam, per jo sūnų, įteikta meniškai išrašyta padėka).

Šie garbės svečiai tarė šiltus žodžius susirinkusiems, kurių buvo apie 500.

Meninėje banketo dalyje pasirodė solistas St. Baras ir D. Stankaitytė. Banketui vadovavo Visconsin unto prof. dr. V. Vardys. Lietuviškai kalbą pasakė Lietuvos atstovas Washingtone J. Kajeckas.

Paskutiniąją seimo dieną įvyko iškilmingos pamaldos šv. Kryžiaus bažnyčioje, kur šv. Mišias laikė vysk. V. Brizgys, asistuojamas kun. V. Martinkaus, kun. Domeikos ir kun. A. Stašio. Pamokslą pasakė kun. J. Kubilius, SJ. Giedojo Stasio Sodeikos vedamas Dainavos ansamblis.

Tą pačią dieną įvyko naujųjų direktorių posėdis, kuriame išrinkta naujoji Balfo valdyba: pirm. — kan. J. Končius, vicepirm. — M. Rudienė, S. Briedis, Trečiokas ir Audėnas; ižd. — Abraitis, sekr. — N. Gugienė, protokolų rašt. — V. Barčiauskas.

Seimo metu gražų atžymėjimą už savo darbą gavo viena iš seniausiųjų Balfo darbuotojų — Nora Gugienė, kuriai įteiktas albumas (darytas Vokietijoje džiovininkų sanatorijoje). Jaunimo Centro vedėjas J. Kubilius iš Clevelando delegatų gavo Punsko lietuvių išaustą gražų lietuvišką rankšluostį. Seimo dalyviai padėjo vainiką prie neseniai Jaunimo Centro kieme pastatyto paminklo žuvusiems ir kentėjusiems dėl Lietuvos laisvės. Prie paminklo buvo iškeltos JAV ir Lietuvos vėliavos, kurios plevėsavo visas seimo dienas.

I. Balfo X-jo seimo sekretoriatas. Kun. dr. P. Celiešius, R. Ražauskienė ir Vl. Viskantas.
....Secretorial committee of the Lithuanian Relief Fund Convention.

II. Balfo X-jo seimo prezidiumas. pirm. St. Lušys ir vicepirm. Mrs. J. Goodwell; kalba kun. Jankus, Balfo reikalų vedėjas.
The presiding committee of the Lithuanian Relief Fund convention in Chicago, Illinois November 24-26.

Foto V. Gerbliūnas

BALFO VEIKLOS BRUOŽAI
(1960 metų X-jam seimui)

BALFO ISTORIJA

Balfas įsisteigė 1944 m. pradžioje, užregistruotas Illinois Valstybėje 1944 m. balandžio 1 d. Tais pat metai tapo Karo Fondo nariu, iš kurio veiklos pradžiai gavo arti miliono dolerių pinigais. 1954 m. gruodžio 1 d. buvo ir tebėra užregistruotas Foreign Operation Administration nr. 033, kas suteikė teisę nepriklausomai veikti užsieniuose (ypač tai svarbu Vokietijoje). Beveik nuo pat veiklos pradžios yra Tax Exempt organizacija.

Balfas šiuo metu registruotas Washingtone, valdžios įstaigose, Illinois valst., New Yorko ir Massachusetts valstybėse.

TIKSLAI

Balfas — lietuvių amerikiečių šalpos organizacija. Pirmuoju jo tikslu buvo (ir šiais laikais ypač tai išryškinta) lietuvių šalpa Lietuvoje. Žinia, kai pirmos Balfo šalpos siuntos į Lietuvą okupantų buvo konfiskuotos, Balfas nukreipė savo dėmesį į karo tremtinius (D. P.), kuriems yra padaręs daug gero. Nei praktika, nei įstatai nedraudžia Balfui šelpti lietuvį, nežiūrint kokios jis religijos ir kur begyventų.

SKYRIAI

..Balfo veikla ir aukų surinkimas daugiausia vyksta per skyrius, kurių "ant popierio" yra buvę virš 140. Ryšį su Centru 1960 m. palaikė 62 skyriai. Jie surinko per metus bendrai šalpai 70,000 dolerių pinigais ir apie 60,000 svarų drabužiais. Paskutiniais 2 metais Balfo Centras didesnės piniginės paramos nėra gavęs, išskyrus tarptautinių organizacijų skirtas sumas tremtinių įkurdinimui Vokietijoj.

ŠALPA

Balfo šalpa vyksta į visas pasaulio šalis (ji vykdoma ir JAV). 1958-1960 metų laikotarpyje šalpai surinkta ir išleista pinigais ir gėrybėmis $575,268. Per tą patį laiką išleista emigracijai 20,000 dolerių ir administracijai (Centre ir Miunchene) 40.914.

Didžioji šalpos dalis buvo maisto produktai, gauti iš JAV valdžios bei drabužiai, kurie buvo dalijami Vokietijoj ar individualiai siunčiami lietuviams Lenkijon.

Per pastaruosius dvejus metus Balfas į įvairias šalis išsiuntė 6,017 individualių šalpos siuntų už $127,622.

BALFAS PER 16 METŲ

Nuo pat įsikūrimo pradžios šalpos darbams Balfas surinko ir išskirstė (pinigais ir gėrybėmis) už 5,621,703 dolerius. Vien tik maisto tremtiniams paskutiniais šešeriais metais nugabenta arti 4,000,000 svarų.

ALB Chicagos Apygardos KRISTIJONO DONELAIČIO vardo Lituanistikos Mokykla

(žiūr. nuotrauką šio nr. 3 psl.)

Mokykla įsteigta 1959 spalio m. 17 d. evangelikų "Tėviškės" parapijos patalpose Chikagoje. Mokyklos steigimo iniciatorius buvo A. Kašuba. Jam į talką atėjo ALB Chicagos švietimo reikalų tvarkytojas J. Ignatonis ir ev. kun. Trakis, duodamas minėtai mokyklai patalpas. Suregistruota per 50 mokinių.

Mokyklai vadovauti pakviestas mokyt. Julius Širka, mokyti — Ona Roznikienė. Ta pačia proga išrinktas tėvų komitetas, kurį sudarė: E. Gerulis, pirm., A. Jablonskis, vicepirm., A. Kašubienė, sekr., Z. J. Petkus, ižd., I. Bernotavičienė, ūkio reikalams narė.

Mokslo metų bėgyje mokinių padaugėjo iki 75. Į talką pakviesta mokyt. Palmyra Lampsatienė ir tautiniams šokiams vadovauti Rita Merkelytė. Pirmas mokyklos pasirodymas įvyko Kalėdų eglutės proga. Iškilmingai paminėta Vasario 16-toji. Pasiųsta Vasario 16-sios gimnazijai 31 doleris pačių mokinių suaukotas. Iškilmingai su programa baigti 1959-60 mokslo metai.

Naujus mokslo metus mokykla pradėjo š. m. rugp. 10 d. Marquette parko Fieldhouse patalpose — 67 St. ir Kedzie Ave. Užregistruota per 100 mokinių. Išrinktas naujas tėvų komitetas, kurį dabar sudaro: Z. J. Petkus, pirm., A. Kašubienė, vicepirm., L. Kazėnienė, sekr., S. Sula, ižd., nariai: A. Aglinskas, A. Jablonskis, S. Miknaitis.

Mokykloje dirba šie mokytojai: Mokyklos vedėjas mokyt. Julius Širka moko V ir VI skyrius; Marija Peteraitienė — I sk. ir Stasė Vaišvilienė taip pat I skyr. (I skyriuje labai daug mokinių, todėl teko skirti į dvi grupes); Marija Šimonienė moko II skyrių; Palmyra Lampsatienė moko trečią ir IV sk. Mokykloje veikia šeši skyriai, mokinių yra 135.

Antruosius mokslo metus veikianti mokykla, kaip matome, auga, mokiniai ją gausiai lanko, tėvai jos veikla domisiir ją remia, mokytojai savo darbą dirba nuoširdžiai ir sėkmingai. (k)

---

ryžio grūdo, 1933 m. laimėjo pirmąją premiją Chicagos Pasaulinėje parodoje (World's Fair).

Miniatiūristas išpiaustė, aplygino ir nudailino medinę kėdę, kuri pralenda pro normalios adatos skylutę.

Šis dailininkas įrankius darosi pats. Tai plieno gabaliukai, įtvirtinti medinėse rankenose.

1945 metais jis pasirašė su vyriausybe sutartį šešius mėnesius važinėti po užsienio ligonines ir demonstruoti savo piaustinėjimą sužeistiesiems kariams. Lankėsi Prancūzijoje, Vokietijoje, Anglijoje.

Paskutinius dvidešimt penkerius metus Bubelis drožinėjimams skiria visą savo laiką."

K. Bubelis savo žymesnius darbus po mirties yra pasižadėjęs perleisti Smithsonian Institute muziejui Washingtone. Būt gerai, kad ką paskirtų ir vienam ar kitam lietuviškam muziejui. V. S.

PROF. IGNAS KONČIUS X-SIOS SKAUTŲ STOVYKLOS VIRŠININKAS. (Neseniai Bostone gražiai paminėta prof. K. 75 m. amžiaus sukaktis.).
Prof. I. Končius, head master of the 10th annual camp of the Academic Scouts.

IDĖJOS, DARBAS, DŽIAUGSMAS

Akademinio Skautų Sąjūdžio jubiliejinė vasaros stovykla

ROMAS KEZYS

Visas New Yorko miestas pastatytas ant uolos. Tie uolynai tęsiasi ir už miesto, tik čia vietoj dangoraižių juos padengia vešlus miškas. Daubose tyvuliuoja skaidraus vandens ežerai, kurie dažnai yra sujungti, ir jais gali ištisas valandas plaukti laiveliu, besidžiaugdamas nepaprasto grožio vaizdais. Vieno iš tokių ežerų pakrantėje (apie 40 mylių už New Yorko) įsikūrė Akademinio Skautų Sąjūdžio (ASS) dešimtoji — jubiliejinė vasaros stovykla. Pagal stovyklavietės išvaizdą ji visai tinkamai buvo pavadinta Akmenės vardu.

Akmenė visais atžvilgiais buvo verta jubiliejinės stovyklos vardo — jos programą sudarė daug turiningų paskaitų, nuosaikios diskusijos, okupuotos Lietuvos ir išeivijos kūrybą atstovaujantieji literatūros vakarai, linksmi, dainomis perpinti laužai, triukšmingi pasilinksminimai ir sportiški užsiėmimai ežere bei aikštelėse.

Akmenėj buvo užsiregistravę 168 stovyklautojai iš įvairių JAV ir Kanados vietovių — tai bene gausiausia iki šiol buvusi akademiška stovykla šiame kontinente.

Visų jaunimo stovyklų tikslas yra maždaug tas pats — su atitinkama programa tam tikros ideologijos rėmuose pagilinti stovyklautojų lietuvišką sąmonę, suteikti progą užmegsti naujas pažintis ar suartėti jau seniau pažįstamiems; prasmingai ir linksmai pralesti savaitę laiką gamtoje. Akmenė šiuos tikslus atsiekė pasigėrėtinai.

Stovyklos programa kalba už save, kiek ji patarnavo lietuviškos sąmonės pagilinimui. Štai prelegentai ir jų temos:
..A. Dundzila (Los Angeles) – "Lietuvybės aspiracijų šviesoje," A. Saulaitis (Waterbury) – "Skautiškosios spaudos užduotis," prof. Ig. Končius (Boston) –"Caristinės Rusijos studentai", dr. A. Musteikis (Buffao, N. Y.) –"Lietuviškosios kultūros susitikimas su amerikietiškąja", dr. A. Avižienis (Chicago) – "Lietuviškosios kultūros autonomija", T. Remeikis (Chicago) –Jaunieji sovietinės Lietuvos rašytojai", dr. E. Kaminskas (Chicago) – "Akademiškumas", G. Musteikytė (Chicago) – "Kultūrinis bendravimas su Lietuva", dr. E. Kaminskas – "Dialogas su jaunąja karta Lietuvoj", Vl. Krivickas (Brooklyn) –"Sovietų Sąjungos ir Lietuvos santykiai tarpkario metais", B. Vaškelis (Toronto, Canada) – "K. Binkio ir S. Neries kūryba", kun. dr. V. Cukuras –

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ ★ LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!

JONAS JURGILAS, M.D.
Gydytojas ir chirurgas
10718 White Oak Ave.
(kampas Chastworth Blvd.)
GRANADA HILLS, CALIF.
Ofiso telefonas: EMpire 3-5909
Namų telefonas: EMpire 3-5707
PRIĖMIMO VALANDOS:
Kasdien
10—12 priešpiet ir 3—7 popiet,
šeštadieniais
9—1 val.

Gyvenkite be smogo,
vėsioje Santa Monikoje
ir apylinkėse!

JONAS KUTRA
Real Estate Brokeris
1610 Washingto Ave., Santa Monica
Calif.
EX 5–3358

D. BALCIŪNAS CO.
3D DISPLAYS & SIGNS
2202 S. Vermont RE 3-9732

Linksmų švenčių ir
Laimingų Naujųjų Metų
linki
P. ir B. PRANSKIETIS
savininkai Pete's Liquor Store
9467 So. Normandie Ave.
Los Angeles 44, Calif.
Telef.: PLymouth 6-8515

P. V. RAULINAITIS
Real Estate-Insurance-Tax Returns
Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.
NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.
Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

Jei norite pirkti
vartotą ar naują
CHEVROLET
kreipkitės pas lietuvį
ADOLFĄ BELUINĄ,
Campbell Chevrolet Co.
315 N. Pacific Coast Highway,
Redondo Beach, Calif.
Telephone: FRONTIER 2-8422

Televizijų ir radijo taisymas
Sąžiningai ir pigiai taisau
televizijas, radijus, Hi-Fi fonografus ir vokiškas radijo-fono kombinacijas.
PRANAS KERŠIS
Elektronikos specialistas.
Skambinti: NOrmandy 1-4071.
2640 St. George St. Los Angeles 27, Calif.

Foto G. Penikas
X-joj ASS skautų stovykloj fil. Br. Vaškelis kalba apie lietuvių rašytojus.
Fil. Br. Vaškelis speaking about Lithuanian writers.

Birutė Banaitytė, skaučių akademikių draugovės komendantė X-joj ASS stovykloj.
Banaitytė, commander of the Academic Girl Scouts at their 10th annual camp.

Llietuvos Laisvės Komiteto ir PET pirm. V. Sidzikauskas kalba stovyklaujantiems skautams apie Lietuvos vadavimą ir politiką.
V. Sidzikauskas, PET president, speaking to the scouts about the Lithuania's liberation.

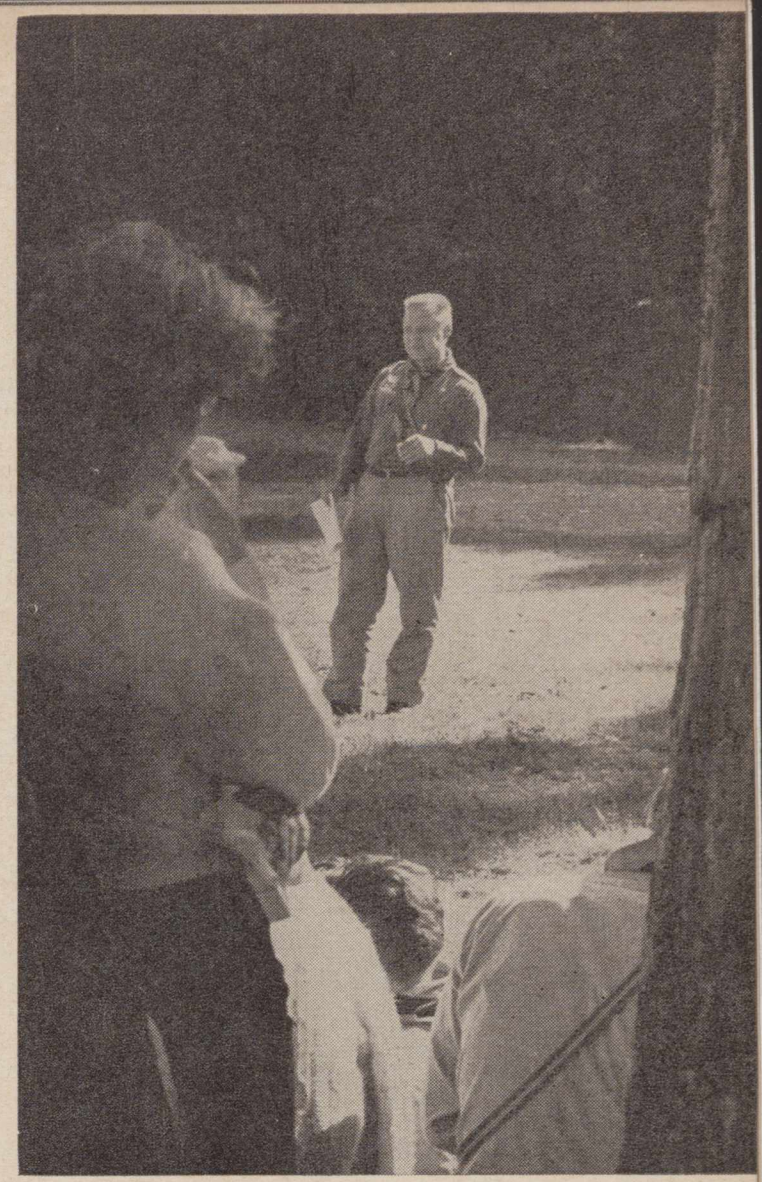

Filisteris dr. Algis Avižienis laiko paskaitą apie studentišką skautybę.
Fil. A. Avižienis, presenting a lecture.

(Middletown, Conn.) – "Trys dimensijos asmenybės ugdyme", dr. A. Avižienis – "Studento skautiškasis budėjimas", T. Remeikis – "Empirinis jaunosios kartos veidas", min. V. Sidzikauskas – "Lietuvos laisvinimo problemos paskutiniųjų tarptautinių įvykių šviesoje".

Du vakarai buvo paskirti lietuviškai literatūrai apžvelgti — sovietinės Lietuvos ir išeivijos literatūra. Pirmąją paruošė I. Užgirienė-Čepėnaitė, o antrąją — B. Vaškelis ir D. Bulgarauskaitė.

Stovyklautojų temperatūrą daugiausia pakėlė vieną popietę pravesti debatai "Nixon ar Kennedy". Pasirodo, stovyklautojai turėjo labai griežtą nuomonę, kuris kandidatas yra lietuviams priimtinesnis. Gale debatų pravesti balsavimai davė trijų balsų pergalę Nixonui (iš apie 70 dalyvių).

Vakarais po paskaitų, maudymosi, sporto. ir .kietų diskusijų susirinkdavome prie laužo. Daug pokštų čia buvo prikrėsta. Tarp jų pažymėtina ."trenktos .generacijos" (beatnikų) pasirodymai, deklamuojant apie žaksinčią saulę, apie vėją, apie bambančias žvaigždes per miegus ir pan. Bet už vis gražiausios buvo mielos lietuviškos dainos, kurių tiek daug čia buvo išdainuota.

Neeilins dėmesys buvo skiriamas ir organizaciniams reikalams. Mat, šiais metais Akademinis Skautų Sąjūdis pakeičia savo organizacinę struktūrą ta prasme, kad jį dabar sudarys dvi pusiau autonominės sąjungos — Studentų Skautų Sąjunga (SSS) ir Filisterių Skautų Sąjunga (FSS). Šias Sąjungas apjungs ASS pirmininkas, kurį neužilgo pakvies abiejų Sąjungų vadovybės.

Stovyklos paruošiamuosius darbus rūpestingai atliko ASS New Yorko skyrius, o stovyklos administravimo naštą kantriai išnešė prof. Ignas Končius, talkininkaujamas gausaus jaunesnių vadovų štabo.

Kaitrūs saulutės spinduliai per visas stovyklos dienas (rugsėjo 4-11) apvainikavo stovyklos pasisekimą. Ir tik kraunant lagaminus į mašinas, uragano Donna pirmieji lašai pradėjo atakuoti stovyklą.

Praleidome Akmenėj daug mielų valandų. Daug naujų, draugiškų veidų sutikome. Išsivežėme nekasdieniškų minčių, per uolynus bešokinėjant nubrozdytas alkūnes, o vienas kitas — gal ir ašaką, užlūžusią širdyj.

X-OJI AKADEMIKŲ SKAUTŲ (ASS) STOVYKLA 1960 rugsėjo 4-11 d.d. Palisades Insterstate Park, N. Y.

The 10th annual Academic Scout camp, Aug. 4-11, 1960, at Palisades Interstate Park, N. Y.

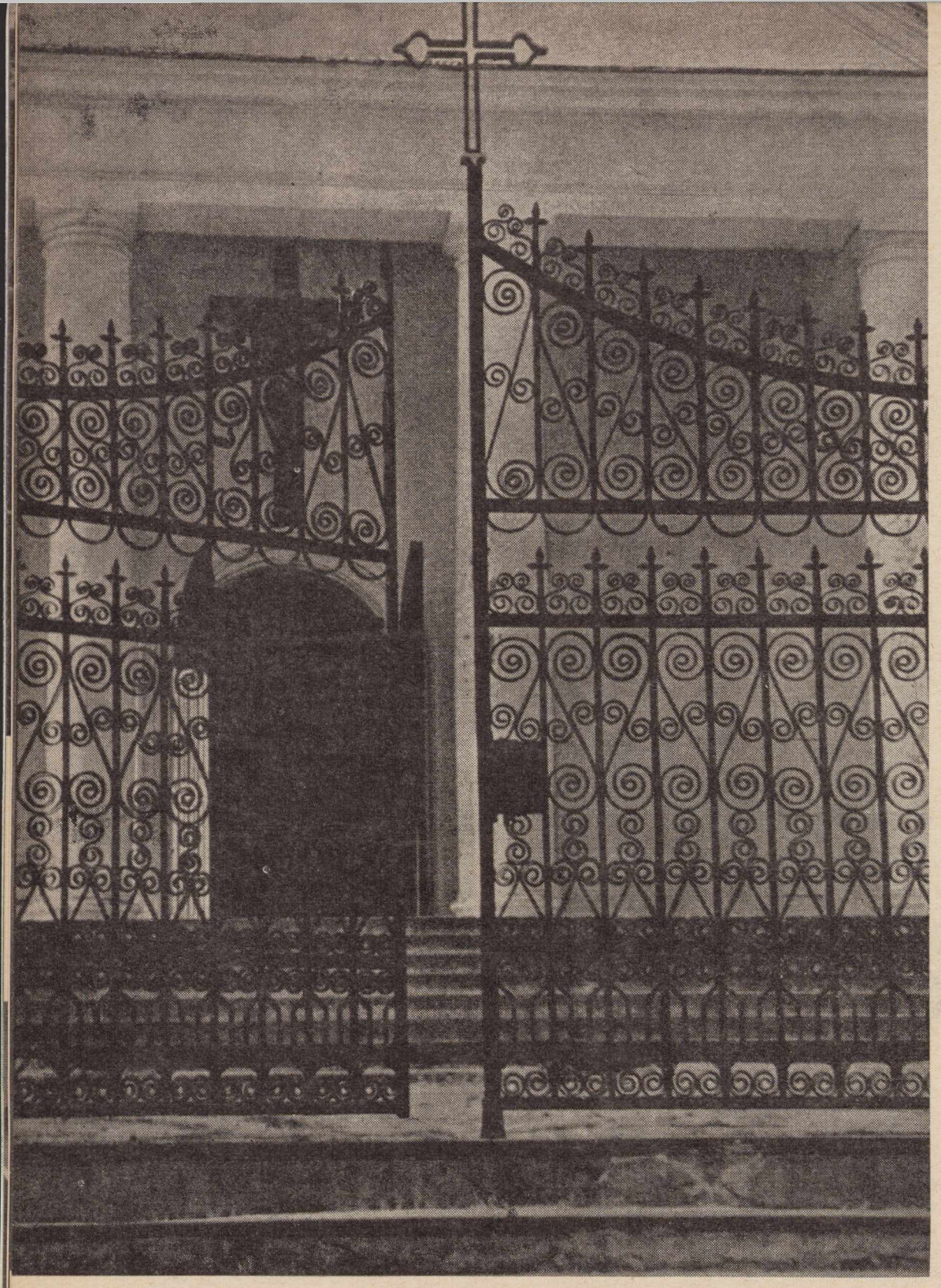

ALYTAUS BAŽNYČIOS VARTAI. Alytus Church Gates

JURGIS BALTRUŠAITIS

Fantastiškųjų vidurinių amžių meno istorikas

Biografijos bruožai

Jurgis Baltrušaitis, mūsų tautietis, šiandien yra bene žymiausias ir originaliausias viduramžinio meno interpretuotojas ne tik Prancūzijoje, bet ir už jos ribų.

Yra lietuvių, kurie išeina iš lietuviškojo horizonto ir išnyksta; yra tokių, kurie po kiek laiko, suradę sąlygas, vienoje ar kitoje srityje pasireiškę, pasiilgsta savosios genties ir į ją grįžta su dovanomis, savo darbais ir vardu teikdami savo tautai garbę ir pasididžiavimą.

Daug vardų netenka minėti, nes eilę jų visi gerai žinome, kaip pvz. dail. Jonas Rimša ar P. Domšaitis...

Jurgiui Baltruaiičiui nereikėjo nei "išeiti", nei "grįžti" — jis gimė Maskvoje (1903) išgarsėjusio poeto Jurgio Baltrušaičio šeimoje. Kai kiti to meto mūsų menininkai ganė panemunėse ar tematė iš po karo griuvėsių sunkiai laisvėn besistiebiantį gimtinį kraštą, kai be pakelės Rūpintojėlių ir Sopulingųjų Motinų neturėjo progos kitokių meno originalų stebėti, Jurgis Baltrušaitis, anksti susidomėjęs meno ir archeologijos mokslais, ėmė juos studijuoti Sorbonos universitete Paryžiuje, Europos meno širdyje.

Mokslus daktaro laipsniu baigė 1931 metais. Viduramžinio meno istorijos tyrinėjimo tikslais važinėjo po Armeniją, Gruziją, Persiją, Mezopotamiją. Apsiginklavęs teoretinėmis žiniomis ir dideliu praktiniu bagažu, ištisus šešerius metus (1933-1939) profesoriavo Vytauto Didžiojo universitete Kaune, dėstydamas meno istoriją ir išspausdindamas žymų veikalą "Visuotinė meno istoriją".

Atskirų paskaitų apie meną J. Baltrušaitis yra skaitęs įvairiuose Europos ir Amerikos universitetuose (Paryžiuje, Londone, New Yorke, Yale, Washingtone, Harwarde, Amsterdame, Utrechte, Leydene ir k.). Nuo 1944 m. dalyvauja įvairiuose tarptautiniuose sąjūdžiuose atstovaudamas lietuvius ir rašydamas jų reikalais informaciniuose leidiniuose, gindamas visur kultūrinius bei politinius Letuvos reikalus.

Mokslo darbai

Prof. J. Baltrušaitis yra parašęs visą eilę išsamių studijų iš meno istorijos srites. žymiausios jo parašytos knygos (be jau minėtos Meno istorijos, kurią išleido V. D. un-tas) yra šios:

Viduramžinio Armenijos ir Gruzijos meno etiudai (Etudes sur l'art melieval en Armenie et en Georgie);

Ornamentinis stilizavimas romėnų skulptūroje (La stylistique ornale taip originalaus ir sugestyviško iš meno istorijos srities kaip šie du Jurgio Baltrušaičio tomai. 'Nukrypimai' — nuostabi knyga."

Toliau H. Boher Art News laikrašty (1957 rugsėjo) rašo: "Jei spręsti tik iš jo knygų, pasirodžiusių per dvejus paskutiniuosius metus, tai galėtum manyti, kad Baltrušaičio ištekliai atskleisti tai, kas mene fantastiška ir egzotiška, yra neišsemiami..." Jo veikalus apie meną jis vadina "stebuklų knygomis," kurios atidengia iki šiol nepastebėtus pasaulius.

Baltrušaitis atskleidžia savo knygose naują meno ir minties istorijos sritį, kur šalia istorinio vyksmo kuriasi romantiška istorija, šalia loginio protavimo — gausūs paradoksai.

G. Charensol "Nouvelles Litteraires" laikrašty (1956 rugs. m.) rašo apie jo knygą "Anamorfozės" (arba perspektyvų žaismas): "Tai erudito ir fiosofo veikalas, kurio kiekvienas puslapis reikalingas gausių komentarų."

Viena įdomiausių knygų, kuri skatina reviduoti nusistovėjusias pažiūras, yra Baltrušaičio veikalas "Fantastiškieji viduriniai amžiai" (Le Moyen Age fantastique). Prancūzų žurnalas "Critique", skiriamas mokslinei kritikai, šios knygos pasirodymo proga davė visą straipsnį J. Baltrušaičio meno istoriniams darbams įvertinti; straipsnio autorius Louis Grodeckis tarp kitko rašė:

"Fantastiškieji viduriniai amįsiterpia į seriją naujausių veikalų, kurie meta naują šviesą į visa tai,

Spaudos ir kritikos balsai

Daugelis Baltrušaičio knygų apie meną yra prancūzų premijuotos. Tiek jų recenzijos, tiek meno žinovų atsiliepimai apie jas yra tikros rapsodijos jų autoriui.

Apie dvi paskutiniąsias knygas L'Aurore laikrašty (1957 m. birželio 11 d.) J. Mistler rašė: "Jau nuo seniau nieko nėra pasirodę spaudo-

LEIPALINGIO BAŽNYČIOS VIDUS. Leipalingis Church Interior

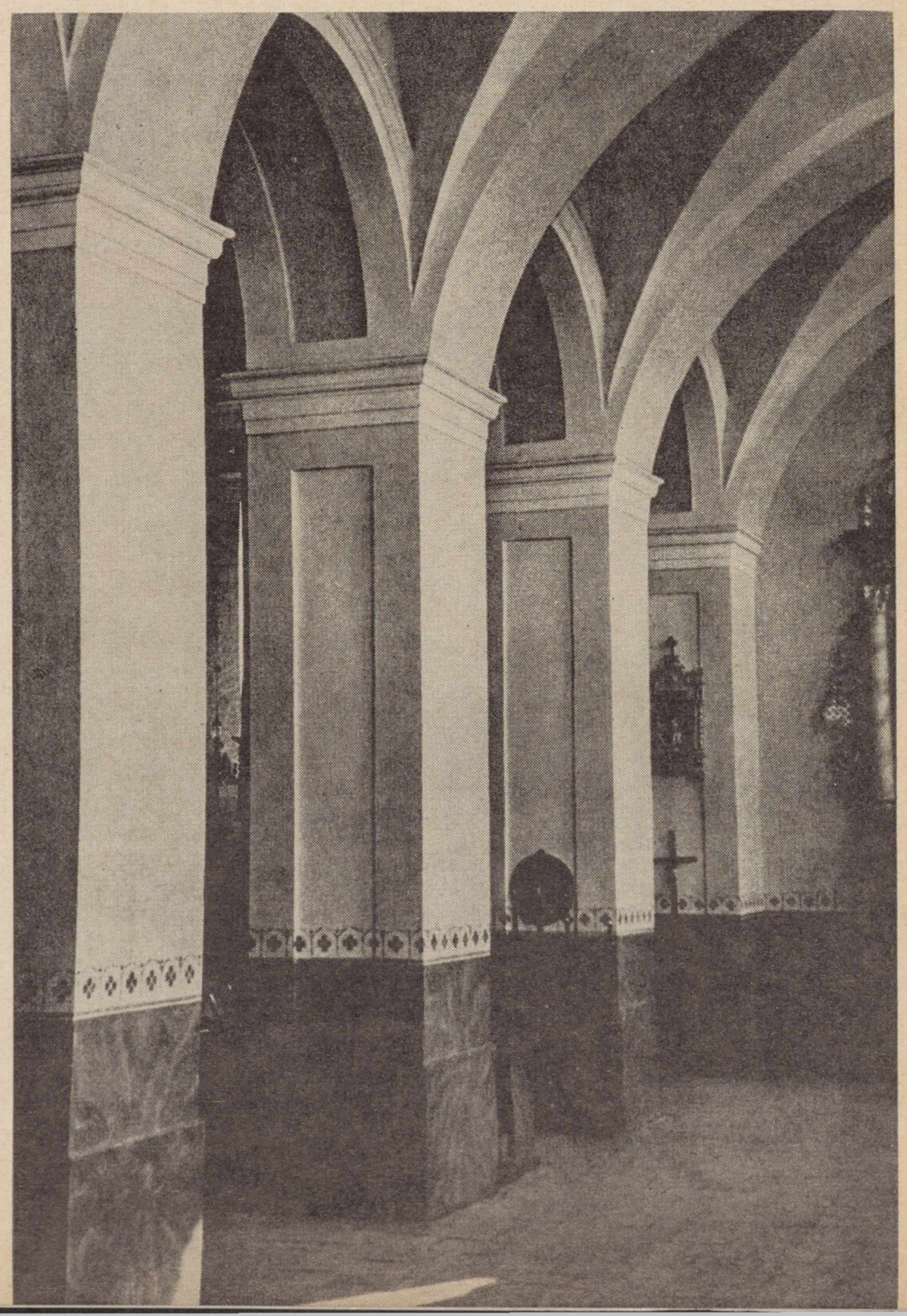

kas yra nerealaus ir fantastiško vidurinių amžių mene. Jo ypatingas nuopelnas yra tas, kad jis duoda lemiamų argumentų išplėsti tyrinėjimams į naujas sritis, būtent į kontaktus tarp gotinio meno ir Rytų bei Tolimųjų Rytų meno."

Prisiminęs, kad lig šiol į prancūzų gotikos pabaigos (XIV ir –V a.) meną buvo žiūrima, kaip į "šiaurietiško realizmo" arba "realistinės mistikos" pasireiškimą, L. Grodeckis nurodo, jog Jurgis Baltrušaitis, šito nepaneigdamas gotikiniame mene, iškelia kitą srovę, kitus kūrinius ir kitą būdą suprasti aną epochą, kurioje galima matyti fantastiškumo, nerealumo, egzotiškumo ir baidykliškumo galinga poveikį. J. Baltrušaitis, pasak jo, "įrodo, kad tie kūriniai arba tos srovės nebuvo smulkūs ir nereikšmingi, bet kad jie buvo esminiai ir kartais net vyraujantieji... Tokie įrodinėjimai reikalauja ypatingo metodo. Ir vienas didžiausių Baltrušaičio nuopelnų bus tas, kad jis sudarė tą metodą ir jį palaipsniui ištobulino."

Plačiai aprašęs, kaip per eilę studijų J. Baltrušaitis savo metodą tobulino, nagrinėdamas meninių formų "keliavimą" bei kitimą, kritikas vėl grįžta prie "Fantastiškųjų vidurinių amžių", kur J. Baltrušaitis gotikos fantastines formas susieja su antikinio pasaulio liekanomis, su islamo ir net kinų meno įtaka arba tikriau motyvais, atkeliavusiais iš Rytų.

'Pati originaliausia ir naujausia Baltrušaičio knygos dalis, — rašo L. Grodeckis, — liečia santykius su Kinija, — santykius, kurie labai netobulai buvo pastebėti lig šiol." Bet nuostabiausia knygos dalimi kritikas laiko tą, kurioje J. Baltrušaitis įrodo rytiečių meno įtaką susisiformuojant ir išsivystant įgaubtajai arkai (arc en accolade) gotinėj architektūroj.

Be abejo, L. Grodeckis padaro ir keletą rezervų dėl J. Baltrušaičio minčių; tačiau jis negali nesistebėti J. Baltrušaiio svaigulinga erudicija, kuri naudojasi kelių kultūros istorijos specialybių žiniomis — meno, tautosakos, religijų, literatūrų ir tt. Suprantama, kad, surasdamas vakarietiškam (gotiniam) menui ryšių su Rytais, J. Baltrušaitis šiek tiek nuvainikuoja gotikos meną, kuris lig šiol buvo laikomas krikščioniškųjų Vakarų kultūros originaliausia išraiška. Todėl galima manyti, kad ne visi J. Baltrušaičio išvedžiojimai bus kitų meno istorikų priimti. Ypač kels abejonių pagoniškųjų motyvų atkeliavimas iš Rytų ir jų pritapimas prie krikščioniškųjų. Tačiau tai paskatins naujus tyrinėjimus ir vertinimus.

Mums, kurie žūt būt veržiamės plaukti "į tarptautinius vandenis", nors ir su menkomis geldomis, J. Baltrušaitis yra vienas tų didžiųjų plaukėjų, kuris, negalėdamas plaukioti Nemunu, nepaskendo ir plačiuose vandenyse. **P. Sargaudas**

Michel Arcangelo Paloni — **PIEMENĖLIAI PAGARBINA JĖZŲ**
(Choro dešiniosios pusės freska)
Shepherds Adore the Christ Child. (Pažaislis)

Tuodu paveikslai yra Pažaislio vienuolyno bažnyčioje (XVII a. Lietuvos architektūros paminklas), išpuoštos gausiais meno kūriniais.
Paveikslų nuotr. paimtos iš dr. Jacynienės monografijos apie Pažaislį.

M. A. Paloni, g. 1637 ties Florecija, mokėsi Florencijoje ir Romoje. Nuo 1674 m. iki savo mirties (1709-12?) gyveno Lenkijoje ir Lietuvoje ir piešė šv. Rašto temomis bei portretus (hetmano M. Paco ir kt.).

M. A. Paloni — **ŠV. ŠEIMOS POILSIS BĖGANT Į EGIPTĄ**
(Choro dešiniosios pusės freska)
Holy Family Rests in Flight to Egypt

Prakartėlės jautis...

Atkelta iš 8 psl.

Jautis susigėdo, jausdamas, kad jis ne visuomet buvo toks švarus, koks norėtų būti:

Dabar reikėtų būti švaresniam kaip anksčiau. Tai viskas. Reikia tik su dėmesiu stebėti, kur aš statau kojas.

Asilas gi jautėsi nepatogiai.

Saulė pradėjo šviesti į tvartą, ir abu gyvuliai susiginčijo dėl garbės sudaryti kūdikiui šešėlį.

— Truputis saulės būtų gal visai neblogai, — mąstė jautis, — bet tada asilas vėl sakytų, kad aš nieko nesuprantu.

Kūdikis miegojo toliau; ilsėdamasis kartais jis mąstė ir judino blakstienas.

Kartą asilas švelniai snukiu apvertė mažytį ant šono, kai Mergelė atsakinėjo nuo slenksčio į tūkstančius klausimų, kuriuos davinėjo būsimieji krikščionys.

Marija, sugrįžusi prie sūnaus, labai nusigando: ji atkakliai ieškojo kūdikio veido ten, kur buvo palikusi.

Supratusi, kas atsitiko, ji pasakė asilui, kad jam nepridėrėję liesti kūdikio. Jautis tam pritarė ypatingu tylėjimu. Jis sugebėjo savo nebylumui suteikti ritmo, niuansų ir stabtelėjimų. Šaltomis dienomis lengvai galėjai sekti jo minčių eigą pagal jo kvapo, einančio iš nosių, kolonos ilgį, ir suvokti daug dalykų.

Jautis manė, kad jam leista tarnauti kūdikiui tik netiesiogiai — sutraukiant prie savęs tvarto muses (nes kasryt jis ištrindavo nugarą į laukinių bičių kelmus) arba sumaigant vabzdžius į sieną.

Asilas gi klausėsi triukšmo iš lauko: kai pasirodydavo kas įtartino, užstodavo angą. Jautis atsistodavo tuojau pat už jo sudaryti užtvarai. Abu jie išsiplėsdavo taip, kaip begalima: kol trukdavo pavojus, jų galvos ir pilvai atrodydavo tarsi prigrūsti švino ir akmenų. O jų akys žaibavo, būdamos budresnės kaip niekados anksčiau.

Jautis stebėjosi, pamatęs, kad Mergelė turėjo malonės dovaną prajuokinti vaikelį, kai ji artinosi prie ėdžių. Juozapas, nepaisant savo barzdos, irgi tai pasiekdavo be didelių pastangų: ar tai vien savo pasirodymu ar tuo, kad jis grojo švilpyne. Jautis būtų norėjęs taip pat kuo nors groti. Apskritai, jis mokėjo tik pūsti.

— Aš nenoriu blogai kalbėti apie globėją, bet nemanau, kad jis būtų galėjęs su pūtimu sušildyti vaikelį Jėzų. O dėl fleitos, tai užtektų, kad aš pasilikčiau vienas su mažyčiu: tokiu atveju aš nebesivaržyčiau jo, nes jis yra būtybė reikalinga globos. O jautis tuo pačiu jaučiasi turįs jėgos.

Jiems besiganant drauge laukuose, dažnai pasitaikydavo, kad jautis palikdavo asilą:

— Tai kur tu eini?

— Aš tuojau sugrįšiu.

— Kur tu taip eini? — spyrėsi asilas.

— Einu pažiūrėti, ar jam nieko nereikalinga. Juk niekados negalima žinoti.

— Palik gi jį ramybėje!

Jautis nuėjo. Tvarte buvo skylė, pro kurią jis iš lauko galėjo pažiūrėti: dėl šios priežasties ji vėliau turėjo būti pavadinta jaučio akimi.

Kartą jautis pastebėjo, kad Marija ir Juozapas buvo išėję. Jis susirado ant suolo, savo snukio aukštume, švilpynę, kuri buvo nei pertoli, nei per arti nuo vaikelio.

— Ką aš galėčiau jam pagroti?— tarė jautis, kuris be šios tarpininkės muzikos nebūtų išdrįsęs prieiti prie Jėzaus ausies. — Gal darbo giesmę? Gal drąsaus jautuko karo dainą ar užkerėtą telyčaitę?

Jaučiai gromuluodami dažnai atrodo, kad savo širdies gelmėse dainuoja.

Rūpestingai jautis pūtė fleitą, ir nežinia, ar tik angelas jam nepadėjo išgauti tokių švarių garsų. Vaikelis truputį pasuko galvą ir pečius savo guolyje, kad pamatytų grojiką. Tačiau fleitistas nebuvo patenkintas rezultatais. Jis guodėsi bent tuo, kad niekas iš lauko nebuvo išgirdęs. Tačiau apsiriko.

Jis greit išbėgo, bijodamas, kad kas nors, ypač asilas, neįeitų ir neužtiktų jo perdaug arti prie mažos fleitos.

— Ateik jo pažiūrėti, — tarė kartą Mergelė jaučiui: — kodėl niekados neprieini arčiau prie mano vaikelio? Juk tu taip gerai jį šildei, kai jis dar buvo visai nuogas.

Jautis, padrąsintas, atsistojo visai arti Jėzaus, kuris, norėdamas jį labai pradžiuginti, pagriebė abiem rankom jo snukį. Jautis sustabdė savo kvėpavimą, manydamas, kad tai nenaudinga. O Jėzus nusišypsojo. Jaučio džiaugsmas buvo nebylus, užvaldęs net visas jo kūno formas ir pripildęs jį iki ragų viršūnių.

Vaikelis pakaitomis stebėjo asilą ir jautį — asilą savimi pasitikintį ir jautį, kuris jautėsi sudėtas iš nepaprasto tamsumo, būdamas šalia šio veido, švelniai iš vidaus šviečiančio; jis atrodė tarsi lempa matoma už plonų užuolaidų ir nešama iš vieno kambario į kitą labai mažame ir tolimame bute.

Matydamas tokį tamsų jautį, vaikelis pradėjo garsiai juoktis. Gyvulys nelabai tesuprato šį juoką ir klausė save, ar mažytis nesijuokė iš jo. Ar nereikėtų jam ateityje pasirodyti santūresniam? Arba net pasišalinti?

Tuo metu vaikelis vėl prasijuokė, kaip atrodė, tokiu skaidriu ir sūniškų juoku, jog jautis suprato, kad gerai padarė pasilikdamas.

Mergelė ir sūnus dažnai žiūrėjo vienas į antrą iš visai arti. Jie labai didžiavosi vienas antru.

— Man atrodo, kad visur pilna džiaugsmo, — svarstė jautis, — aš niekados nemačiau skaistesnės motinos, gražesnio kūdikio. O, kaip rimti jų veidai tokiais akimirksniais!

Jautis ir asilas vėl nusprendė įeiti į tvartą. Gerai įsižiūrėjęs, bijodamas apsirikti jautis sako:

— Pažvelk į šią žvaigždę, kuri artėja dangumi: ji tokia graži ir šildo man širdį.

— Palik savo širdį ramybėje, nes ji neturi nieko bendro su šiais didžiais įvykiais, kuriuos mes nuo kurio laiko stebime.

— Sakyk, ką nori, bet aš esu tikras, kad ši žvaigždė artėja į mūsų pusę. Žiūrėk, kaip ji žemai stovi danguje. Sakytum, ji krypsta link mūsų tvarto. Ir ten žemai yra trys asmenys, apsisagstę brangakmeniais.

Gyvuliai prieina tvarto slenkstį:

— Tavo manymu, jauti, kas čia darosi?

— Tu perdaug mane klausinėji, asile. Aš pasitenkinu matydamas tai, kas yra. Ir tai jau perdaug.

— Aš turiu savo idėją.

— Įeikite, įeikite, — sako jiems Juozapas, atidarydamas duris. — Argi nematote, kad užstojate angą

Kalbos, kovos ir darbai

Atkelta iš 3 p.

Jungtinių Tautų galimi politinės propagandos keliai pakankamai neišvaikščiojami, arba visuomenei apie tai nepranešama. Ir veiksniai ir anti-veiksniai turėtų nuolat veikti viena kryptimi. Tarp kitko pravartu būtų paruošti bent vieną ar dvi geras politinės informacijos knygas apie Lietuvą, didžiosiomis pasaulio kalbomis atspausdinti ir duoti tiems asmenims, kurie valdo laisvojo pasaulio politiką. Šios knygos turėtų būti pozityvinis aprašymas lietuvių tautos paskirties, jos politinio subrendimo ir kultūrinių bei mokslinių laimėjimų. Ne statistiniai ekonominių Lietuvos nepriklausomo gyvenimo faktų išdėstymas ir ne ekonomika, kuri po dvidešimties metų nebe ką begalėtų imponuoti, bet tautos kultūra, jos moksliniai laimėjimai ir politinis subrendimas gali atkreipti kitų tautų vadų dėmesį. Tokia ar panaši knyga turėtų nušviesti lietuvių tautos sielą, jos kultūrą, jos kovas dėl laisvės ir laisvojo pasaulio pareigą tai kovai remti.

Ne vien veiksniai ir antiveiksniai atsakingi kovoje dėl Lietuvos laisvės; turime diplomatinę tarnybą ir jai vadovauti savanoriškai pasitelkusį šefą. Ši tarnyba yra Lietuvos valstybės institucija ir jai privalu ir kompetetinga vykdyti tarptautinį bendravimą ir rūpintis Lietuvos

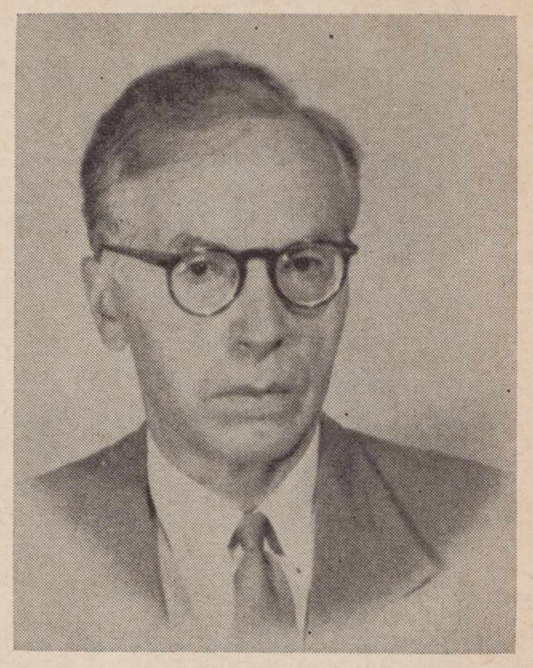

PRANAS VIKTORAS RAULINAITIS, juridinių mokslų daktaras, buvęs Lietuvos Seimų atstovas ir II-jo Seimo vicepirm. (1923-27), LDF ir LMNS steigėjas; daugelio laikraščių ir žurnalų bendradarbis, politikos, švietimo, socialinių ir teisės mokslų klausimais.

Yra išleidęs šias knygas: Administracijos principai; Parlamentarizmas; Darbo organizacijos metmens. Turi paruošęs šias knygas: Prekybinė teisė; Prekybinės Bendrovės; Lietuvių tautos suverenumas.

Advokatas Lietuvoj (1927-44) ir prie Prancūzų karišky Teismų (1945-1949).

Buvęs Žemės Ūkio Akademijos, Kauno, Vilniaus universitetų profesorius.

Iš V. Vokietijos tr. stovyklų nuvyko į Australiją, kur buvo įv. kultūrinių organizacijų narys, Karaliaus Mindaugo Instituto Melbourne steigėjas ir pirmininkas. Gyvena Los Angeles, Calif., aktyviai dalyvauja liet. kultūriniame ir org-jų gyvenime.

Dirba Insurance ir Real Estate.

Dr. P. V. Raulinaitis, author of editorial in this issue.

ir kliudote prisiartinti šiems asmenims?

Gyvuliai pasitraukė, leisdami įeiti karaliams magams. Jų buvo iš viso trys; vienas, visai juodas, atstovavo Afrikai. Nuo pat pradžios jautis ėmė jį diskretiškai saugoti.Jis norėjo matyti, ar negras tikrai turėjo geras intencijas naujagimio atžvilgiu.

Juodis turėjo būti truputį trumparegis, nes jis prikišo veidą visai arti prie Jėzaus, norėdamas jį pamatyti, ir jo nugludintame ir blizgančiame veide atsimušė vaikelio atvaizdas tarsi veidrody: negras stebėjo su tokiu atsidavimu ir savęs užmiršimu, kad jaučio širdis prisipildė gerumo.

— Tai kažkoks labai geras asmuo, — svarstė jautis. — Abu kiti niekad nebūtų galėję taip elgtis.

Po kiek laiko jis dar pridūrė:

— Tai pats geriausias iš trijų.

Jautis užtiko baltuosius karalius rūpestingai dedant į savo krepšius po vieną šiaudų stiebą, ištrauktą iš ėdžių. Juodasis magas nieko nenorėjo paimti.

Kaimynų greitosiomis parengtame guoly karaliai šalia vienas kito sumigo.

— Keista, — svarstė jautis, — kad nenusiimama karūnų gulant. Šie kieti daiktai turėtų labiau įskaudinti kaip ragai. O su šiais žibančiais brangakmeniais ant galvų turėtų būti sunku jiems užmigti.

Jie miegojo ramiai kaip statulos, paguldytos viršum antkapių. O jų žvaigždė žibėjo ant ėdžių.

Prieš pat aušrą visi trys vienu metu ir vienodais judesiais pakilo. Jie buvo tik ką sapne regėję tą patį angelą, kuris jiems liepė tuojaus iškeliauti ir nebegrįžti pasakyti Erodui, tam pavyduoliui, kad buvo regėję vaikelį Jėzų.

Jie išvyko, palikdami ant ėdžių žibėti žvaigždę, kad iš jos kiekvienas gerai žinotų, kas ten atsitiko.

Vertė **J. Tininis**

valstybės reikalais.

Kaip žinoma, diplomatijos tarnyba atstovauja savo valstybės vyriausybei tose šalyse, kur ji yra pripažįstama ir turi diplomatinį statusą ir tos šalies Lietuva yra laikoma egzistuojančia de jure. Lietuva turi tokią atstovybę Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Brazilijoj, Paraguay ir dar vienoj kitoj šaly; taip pat turi ir keliolika konsulų ir garbės konsulų. Konsulai neturi mandato atstovauti valstybei; jie tik atlieka paprastai jiems duotus pavedimus prekybinių santykių palaikyme ir rūpinasi savo krašto piliečių turtiniais, asmenų teisių, pasų ir panašiais reikalais.

Lietuvių spaudoje kartais skaitome apie šios diplomatinės tarnybos judėsius, girdime, kad jos atstovai vienur kitur pasako lietuviškų kolonijų susirinkimuose prasmingų kalbų, atsiunčia sveikinimų ir padaro gražių ir turiningų pareiškimų Lietuvos valstybei nepriklausomybės atgavimo klausimais. Bet to negana, — tai, pasakytume, tik gyvybės įrodymas, ne veiklos. Diplomatinė veikla turi svarbesnių uždavinių.

Lietuvių dėmesys kovoje dėl valstybės nepriklausomybės yra nukreiptas į diplomatinius Lietuvos atstovus, itin į JAV esančią atstovybę, kuri yra vienintelė galingame ir dideliame krašte kompetetinga tarptautinės teisės pagrindais veikti Lietuvos valstybės reikaluose ir ginti jos piliečius.

Kas yra daroma šiose srityse, reikia daugiau jausti ir spėlioti, nes maža kas viešai skelbiama. O tų pareigų ir žygių turėtų būti daug ir šios Lietuvos atstovybės Washingtone personalas turėtų būti di-

GRAMATIKOS MOKSLAS

PRAKALBA

Lietuviška gramatika yra mokslas apie lietuvių kalbos įstatymus ir ypatybes.

Tasai mokslas supažindina mus su žodžių garsais ir permainomis, kurios vyksta žodyje keliems garsams susitikus; parodo, kokiu būdu yra padaryti kalbos žodžiai ir kaip jie vartojami arba lankstomi; rodo teip-pat, kaip kalba vartoja ir sutaikina su kits-kitu savo žodžius, t. y. moko sustatyti žodžius ir sudaryti iš jų ištisus sakinius; gramatika rodo pagaliaus, kaip reikia šnekamoji kalba išreikšti raštu, t. y. kaip reikia rašyti, norint rašyti pagal kalbos įstatymus.

Kalbos įstatymus ir ypatybes mokslas išveda iš žmonių kalbos: rašytojas, kuris nori sustatyti kalbos vadovėlį, privalo kaip reikiant pats ištirti šnekamąją kalbą, nes rašomoji arba raštų kalba tiktai ant jos įstatymų tereiktėtų remti. Kur tautos raštenybė yra labai plati, kur yra nemaža rašytojų, supratusių žmonių kalbos dvasią ir kaip reikiant suvartojusių tą supratimą savo raštuose, tę galima gramatikos tikslui ir tais raštais naudotis. Yra pagaliaus ir tokių gramatikų, kurių visi išvedimai yra paremti ant raštų: žmonių kalba, šnekamoji kalba tokiose gramatikose tarytum pasiliekti šaly, jos tarytum nėra, ji gramatikos tikslui niekinama. Kitaip reikia elgtis tuo-tarpu sustatytojui lietuvių kalbos vadovėlio. Jisai turi visą savo mokslą remti ant žmonių kalbos įstatymų, nes mūsų rašytojai patys yra dažnai parėmę savo raštų kalbą ne ant žmonių kalbos, bet ant svetimų kalbų įstatymų. Todėl gramatikos mokslui tuotarpu tokie raštai arba tokios raštų dalys tegalima vartoti, kur rašytojo darbe yra išreikštas kokis-norint žmonių kalbos įstatymas, kur rašytojas, išreikšdamas savo mintis ir nuomones, įvykino savo raštuose žmonių kalbos dvasią. Taigi, suvartojant prie žmonių kalbos ir rašytojų darbus, reikia būti labai atsargiam: gramatikai iš tų darbų tiktai tokie tereikia imti mažmožiai, kurie yra tiesiai pasemti iš žmonių kalbos ir paremti ant tos kalbos įstatymų.

Ir žmonių kalbą suvartojant gramatikos tikslui, reikia būti atsargiam: mūsų tauta nuo senų-senovės kentėjo visokias svetimas įtekmes, kurios gerokai sugadino ir tautos kalbą. Trumpai sakant, pačių žmonių kalboje daug kas yra paremta ant svetimųjų kalbų: iš svetimųjų kalbų įsibrovė mūsų kalbon ne tiktai daugybė svetimų žodžių, bet ir nemaža reiškinių, kurie teršte teršia mūsų žmonių kalbą. Teip, prie žodžių ir reiškinių tikrai lietuviškų, vartojamų tarp žmonių nuo senų-senovės, yra mūsų šnekamojoje kalboje daug ir šiukšlių. Tos šiukšlės reikia mokėti atskirti nuo grūdų, nes gramatikai tiktai žmonių kalbos grūdai tereikėtų suvartoti.

Mūsų tautos žmonės ne visur vienaip kalba: mūsų kalba nuo senųsenovės suskydo į kelias tarmes, o tos tarmės — į daugybę tarmelių. Kitą-kart rašomojoje kalboje buvo iškilus aikštėn rytiečių tarmė; vėliaus daugiausia dirbdavo žemaičių rašytojai; Prūsų Lietuvos raštuose — bus jau su viršum šimtas metų— vartojama savotiška, Prūsų lietuvių tarmė; paskutinį laiką ėmė rašyti daugybė žmonių "suvalkietiškai", beveik teip, kaip rašoma Prūsų lietuvių raštuose. — Rašomosios kalbos tiesas visuomet įgija kokia-norint viena tarmė; kitos tarmės priduoda jai tiktai savo geriausius mažmožius, tuos grūdelius, kurie rašomoje tarmėje dėl kokios-norint priežasties yra išnykę, nebevartojami. Jei rašomoje kalboje stinga kokio žodžio, kuris yra žinomas tiktai iš kitų tarmių, rašytojas turi vartoti tą žodį, vistiek kame jį razdamas; jei raštų tarmėje nėra kokių tikrai lietuviškų reiškinių, vartojamų kitose tarmėse, rašytojas privalo naudotis kitomis tarmėmis,; jei rašytojui yra žinoma, kad jo vartojamas žodis beveik visur kitaip bus suprantamas, jis turi kiek galėdamas taikintis prie skaitytojų ir visada rūpintis, kad jį suprastų daudaugumas. Teip pasielgiant su kitomis tarmėmis ir rašant "viena" tarme, galima bus tikėtis juog raštų tarmė bus suprantama skaitytojams ir įgis visas "rašomosios kalbos", tiesas. Taigi, šitos gramatikos kalba bus "paprastoji suvalkiečių tarmė", tik bus ji, kur reikiant, ir kitomis tarmėmis sustiprinama ir suremiama.

Dabartinės sąlygos nelabai geros gramatikai rašyti. Yra rašytojų, kurie reikalauja, kad gramatikoje nebūtų svyrinėjimų, kad būtų pasakyta, kaip tikrai reikėtų kalbėti ir rašyti. Mūsų rašomoji kalba teip dar neišdirbta, jos rašyba teip nevienoda, juog tvirti įstatymai jai duoti tuo-tarpu yra labai sunku. Reikia visuomet minėti, kad ir kitų tautų gramatikose, nors jų raštenybė daug daugiaus išdirbta, yra nemaža visokių svyrinėjimų. Kogi norėti nuo mūsų gramatikos? Tokia gramatika, kurios įstatymai visiems įtiktų, tiesiog negalima tuo-tarpu parašyti. Kad gramatikoje būtų mažiaus ydų ir visokių klaidų, kad naujienos, kurias čia surašėme, neperdaug būtų priešingos paties skaitytojo žinioms, pagaliaus kad gramatika būtų maža ir "visiems" prieinama, — rašome trumpai, labai trumpai, paliezdami tiktai svarbiausius gramatikos klausimus, be kurių sunku šis-tas lietuviškai "be klaidų" parašyti. Kritika tenurodai gramatikos ydas, kam reiks tepasimokai iš jos, o sustatytojas, išklausęs kritikos patarmių ir pats tuotarpu pasimokęs, kitą-kart pasistengs daugiau parašyti apie "rašomosios kalbos" įstatymus.

1901 m. Petras Kriaušaitis

Pastaba. malsiam skaitytojui. Geriančiųjų draugijoje dažnai išgirsi posakį, neva paimtą iš Jablonskio gramatikos: **Alus gerti svei.** Pervertėme visą gramatiką, bet tokio pasakymo neradome; tiesa, 1922 laidoje yra pavyzdys, bet jis skamba taip: **Alus gerti nesveisveika.** Pervertėm visą gramatiką, nimas kitas gėrimas, būtent, vynas, apie kurį sakoma gana palankiai: **Vynas gerti gardu.** Bet tuojau pat eina kitas sakinys, **Tokie darbai lengva dirbti.**

---

delis, patyręs ir ryžtingas. Turimos lėšos daugiausia turėtų eiti šiai atstovybei, kad ji, būdama laisvojo pasaulio politikos centre, pajėgtų tinkamai savo veikimu reikštis. Kitose valstybėse esančios diplomatinės atstovybės turėtų taip pat gyvai reikštis tarptautinėje politikoje turimų galimybių ribose.

Lietuva vis dar okupuota, jos kultūrinės, ūkinės institucijos žalojamos, religinis aktyvumas draudžiamas, piliečiai naikinami, jų turtai atimti, jie patys paversti vergais, ištremti ir nuolat tremiami į tolimus, klimato sąlygomis sunkius sovietinio okupanto valdomus kraštus. Tokių tiesioginiai persekiojamų piliečių yra šimtai tūkstančių, o priespaudą kenčia visa tauta.

Ką daro mūsų diplomatai ir jų šefas, kad bent palaikytų nuolatinį protestą ir sutrukdytų pasaulio snaudulį kenčiančios tautos akivaizdoje? Ar keliamos okupantui bylos tarptautinėse institucijose; kiek panaudojama Jungtinės Tautos Lietuvos laisvės reikalu, ar rašomos kur reikia notos; ar JAV ir kitų kraštų, kur Lietuva pripažįstama de jure, vyriausybės yra diplomatiniu keliu prašomos įsikišti ir palaikyti Lietuvos laisvės bylą? Kokie tų visų pastangų vaisiai ir bendrai kokios pastangos yra daromos? Kam apie tai yra žinoma?

Kiekviena lietuvio ir Lietuvos valstybės skriauda turi būti keliama Jungtinėse Tautose ir kitose atitinkamose institucijose. Diplomatinei tarnybai reikia daug ryžtingumo, jos pareigos yra valstybės reikalų gynimas; to laukia kiekvienas lietuvis ir Lietuvos pilietis. Svarbu ir pravartu taip pat nuolat judinti draugingas valstybes, kad jos paremtų Lietuvos reikalą, kad nedelstų iškelti JT-se Lietuvos okupacijos neteisėtumą ir darytų žygių Lietuvą išlaisvinti.

Tokios yra eilinio lietuvio, toli nuo politinių centrų gyvenančio, mintys baigiant senuosius metus. Tie keli iškelti klausimai ar sugestijos tėra bendro susirūpinimo išdava ir noras žinoti, kas daroma laisvės kovų baruose; čia nėra kritika, bet vien informacijos pasiilgimas ir paskatinimas.

Stovint prie naujų metų slenksčio, pravartu peržvelgti mūsų veiklos pasyvą ir aktyvą, kad geriau galėtume sutelkti jėgas naujiems darbams, kurių galo dar nematyti.

P. Aleksandravičiaus skulptūra

JONAS JABLONSKIS, LIETUVIŲ RAŠOMOSIOS KALBOS KŪRĖJAS (1860-1930-1960)

Š. m. vasario mėn. suėjo 30 metų nuo mirties ir gruodžio mėn. — šimtas metų nuo gimimo pirmojo žymiausio mūsų kalbininko Jono Jablonskio. Jo paraššyta ir 1901 m. Tilžėje išleista lietuvių kalbos gramatika nustatė literatūrinės mūsų kalbos normas. Antras, žymiai patobulintas šios gramatikos leidimas, buvo išleistas 1919 m. jau nepriklausomoje Lietuvoje, o trečias — 1922 m. Čia duodame paties Jablonskio 1901 m. gramatikos prakalbą (kalba netaisyta).

Jonas Jablonskis, originator of the written Lithuanian language. This year in December the 100th anniversary of his birth is being celebrated.

CLEVELANDO RAMOVĖNŲ BŪRELIS SAVO S-GOS SKYRIAUS DEŠIMTMEČIO PROGA

Sėdi: Jonas Virbalis, Vladas Braziulis, buv. Kauno komendantas, 65 m. amžiaus sukaktuvininkas, P. Asevičius, buvęs Seinų karo komendantas, 65 m. amž. suk., Kostas Žukas, buvęs Krašto Apsaugos ministeris, 70 m. amž. sukaktuvininkas, V. A. Braziulis, Lietuvos kariuom. kūrėjas savanoris, Klaipėdos sukilimo dalyvis, 60 m. amžiaus sukaktuvininkas. Stovi: Aleksas Spirikaitis, Kostas Gasparaitis, Feliksas Navickas, Antanas Tamulevičius, Linas Staškūnas, Feliksas Eidimtas, Aleksandras Mackevičius, Jonas Balbotas, Ignas Stankevičius, Juozas Margevičius, Antanas Juozaitis, Juozas Citulis. (Trūksta div. gen. Kazio Tallat-Kelpšos, 65 metų amžiaus sukaktuvininko).

A gruop of Lithuanian officers inCleveland at the celebration of their club's 10th ann'ry.

I. Iškilmingo posėdžio prezidiumas.
Iš kairės: Tėvūnas R. Stakauskas, Mergaičių arbiter elegantiarum B. Cicėnaitė, centro valdybos pirm. M. Valiukėnas, N. Stakauskienė, K. Cicėnas, korp. pirm. St. Mažulis, M. Jurkūnaitė, Z. Adomaitienė, L.T. Ak. Samb. pirm. J. Našiūnas, arbiter elegantiarum A. Plaušinaitis.

II. Suteiktos spalvos.
iš kairės: Vyt. Aglinskas ir dr. Algis-Julius Ramonas; pakelti į senjorus: Vida Didžiulytė, Gražina Gečaitė, Regina Juškevičiūtė, Vilunė Maliorytė, Rimvydas Mulokas, Silvija Norkutė, Auksė Paplėnaitė, Vidas Nemickas, Regina Matusevičiūtė, Algimantas Tenorius ir Jonas Valkiūnas.

38th anniversary celebration of Lith. Students' org. Neo Lithuania and 10th anniversary of Lith. Natl. Students' organization.

Foto V. Noreika

L. S. T. korp. Neo Lithuania 38 metų ir L. T. Akad. Sambūrio Chicagoje 10 metų sukaktį švenčiant.

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIUSTRUOTA KRONIKA)

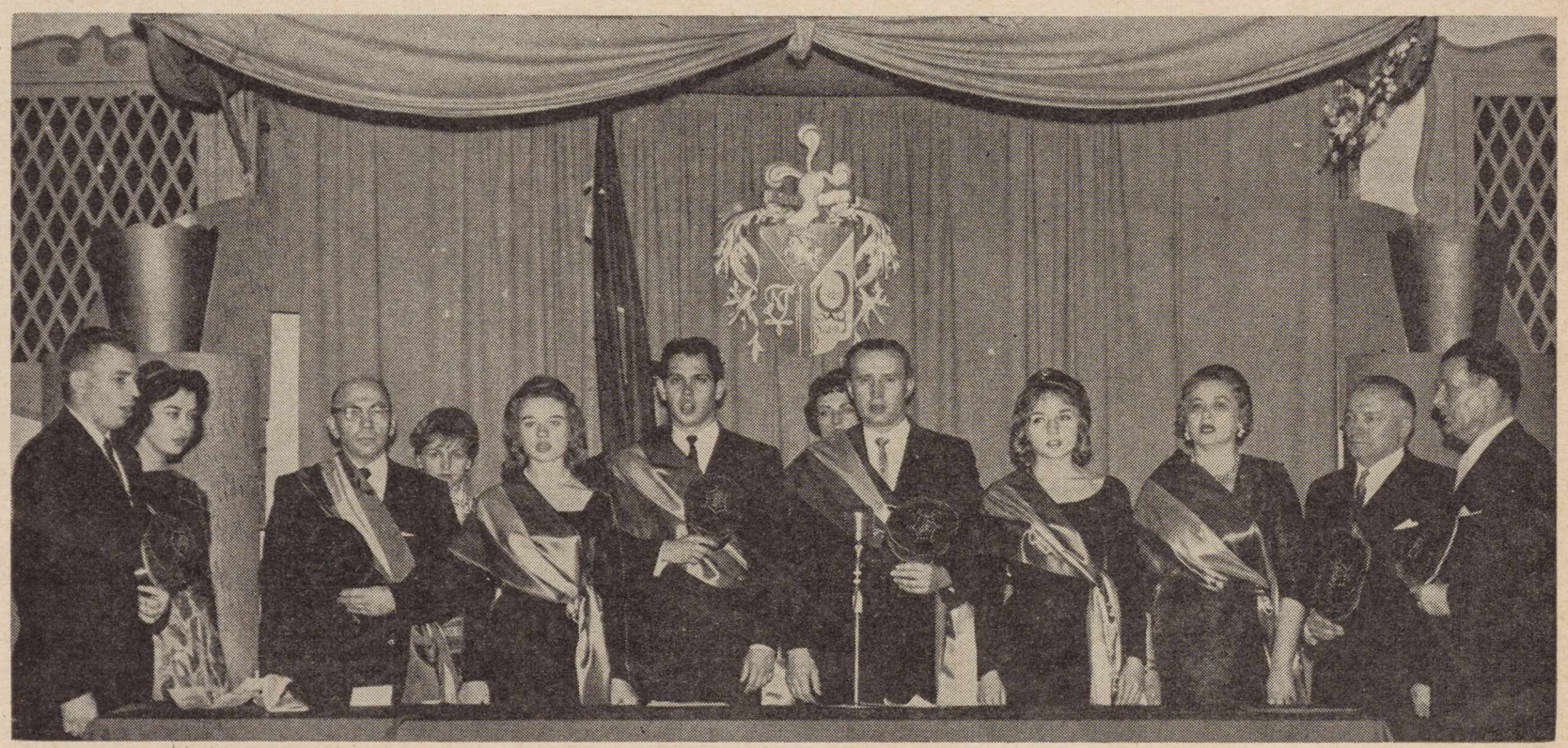

Aloyzas Kunickis neseniai iš Brazilijos persikėlęs Chicagon gyventi futbolininkas Chicagos Lituanicos uniformoje. A. K., Brazilijoje gimusių lietuvių tėvų sūnus, gana gerai kalba lietuviškai ir yra vienas iš geriausių Chicagos futbolo žaidėjų.

Aloyzas Kunickis, Lith. soccer player, who recently arrived from Brazil.

Foto E. Šulaitis

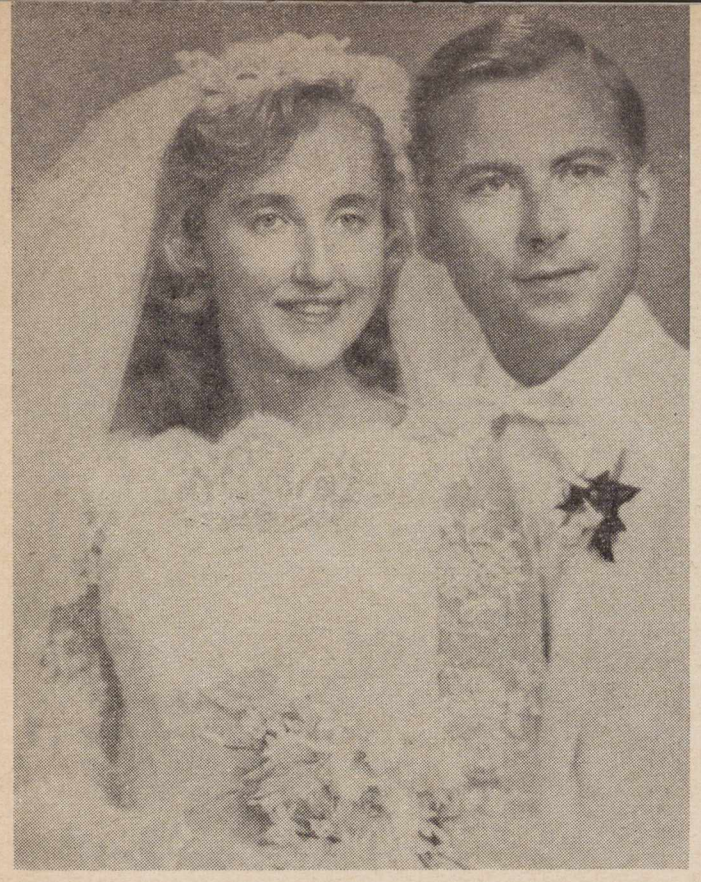

Onutė Ališytė ir Edvardas Šulaitis (LD sporto red. Chicagoje), po jungtuvių šv. Antano bažnyčioje Cicero, Ill. ..

Vestuvių vaišėse šv. Antano parap. salėje dalyvavo 250 žmonių. Jaunuosius žodžiu, laiškais ir telegramomis sveikino kons. dr. Petras Daužvardis, JAV LB Kultūros Fondo pirm. J. Švedas, Draugo red. dr. J. Prunskis, Al. Baronas, Muzikos Žinių red. J. Kreivėnas, ŽL S-gos Chicagos sk. pirm. A. Gintneris ir apie 100 kitų.

Newlyweds Edv. šulaitis, assistant editor to the Lithuanian Days and Ona Ališytė.

"Aidų" kultūros žurnalo literatūros premijos jury komisijos posėdis. Iš kairės: L. Žitkevičius, Nelė Mazalaitė, Paulius Jurkus, sekr., K. Grigaitytė, A. Baranauskas, pirm. 1958-9 metų premija paskirta Brazdžioniui už poezijos rinkinį "Vidudienio sodai". Aidų premija skiriama kas dveji metai už patiektas knygas ar rankraščius.

Meeting of the judging committee to decide the winner of the literary prize of 1958-59, which is presented by the cultural magazine "Aidai" (Echoes).

The literary prize of 1958-59 was awarded to poet Bernardas Brazdžionis for his collection of poems " Midday Gardens."

Foto V. Valaitis

ATEITININKŲ ŠVENTĖ NEW YORKE. Studentai duoda įžodį.

Festivities of the Lithuanian Catholic Organization "Ateitis" in New York.

Foto V. Maželis

#

Solistas Vaclovas Verikaitis iš Toronto 2 mėnesius gastroliavo New Yorke, kur dainavo Tyrone Cuthre's muzikiniame veikale "H. M. S. Pinafore", kuris New Yorko scenoje ėjo su labai dideliu pasisekimu. (Mūsų dainininkas yra pirmas iš dešinės, su akiniais).

Soloist V. Verikaitis (1st right) appeared in the production of "H. M. S. Pinafore" which had a successful run in New York.

Tomas Leonas (trečias iš dešinės) ir Rimas Vaičaitis , antroje eilėje Neries uniforma, — neseniai iš pavergtos Lietuvos atvykę jaunuoliai sporto žaidynėse Chicagoje. R. Vaičaitis yra išrinktas į Chicagos Neries sporto klubo vadybą. Jis čia pasižymi kaip geras ėjikas. .... Foto Ed. Šulaitis

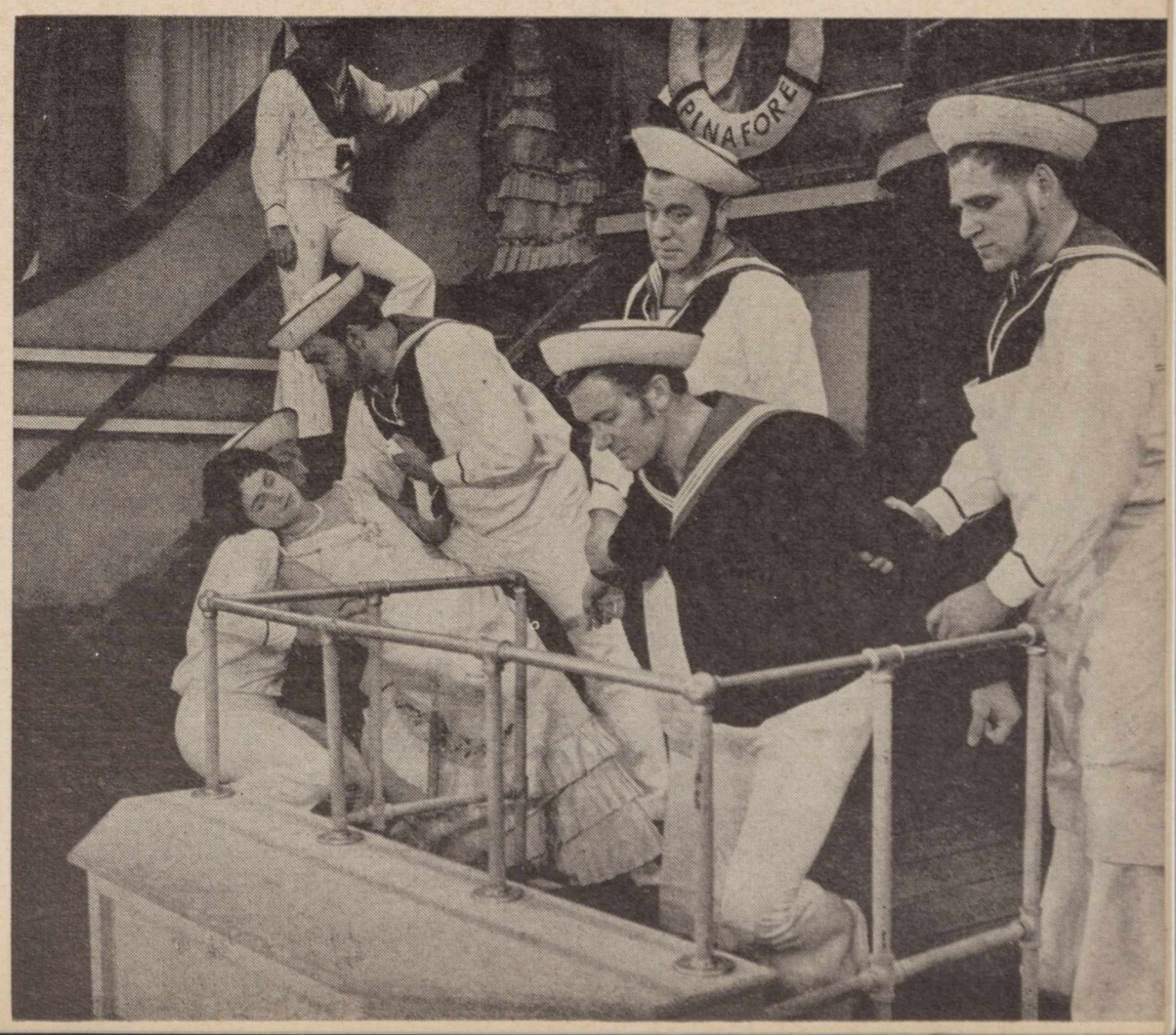

LIETUVIŲ
DIENOS

GRUODIS / DECEMBER 1960

— **Juozas Kojelis,** ilgus metus dirbęs LD žurnalo redakcinėje kolegijoje kaip reportažo redaktorius, dėl susilpnėjusios sveikatos iš tų pareigų pasitraukia. Kurį laiką jis nebedalyvausiąs nė kitame lietuviško organizacijų darbo veikime.

Redakcija ir leidykla širdingai dėkoja Kojeliui už įneštą dalį žurnalo turiniui, linki netrukus sustiprėti ir vėl grįžti į pamėgtąjį spaudos darbą.

— Gruodžio mėn. bėgyje mūsų leidyklą aplankė eilė svečių iš toliau, tarp jų **K. Senikas** iš Clevelando, **L. Žiūraitis** iš Chicagos ir **dr. J. Kazickas** su žmona, grįždamas iš tolimesnių kelionių į gyvenamąją vietą New Rochelle, N. Y.

— **Ignas Medziukas,** Los Angeles, pratęsė LD žurnalo prenumeratą, įmokėdamas $10 ir tuo būdu tapdamas **garbės prenumeratorium.**

— **Ona Bačkienė** atsiuntė $6 ir užsakė LD žurnalą Ričardui Bačkiui Paryžiuje.

— **Irena Vilnonytė- Koch,** Austra lijoje iškilusi pianistė, iš Sydnejaus atvyko į JAV ir kartu su savo vyru rašytoju Koch apsistojo San Franciske.

— **Mrs. Račkienė** atsiuntė $5 LD spaudos reikalams ir **Grybienė** —$2 auką; ačiū.

J. Bačiūnas iš Sodus, Mich., atsiuntė LD $20 auką. Nuoširdus dėkui.

—Jau užsisako LD žurnalą kitiems metams. Štai keletas pirmųjų: **K. Čiočys** iš Providence, **J. Wenck** iš Smithfield, R. I., **J. Augaitytė** iš Philadelphia, **F. E. Williams** iš Sterling, Ill., **P. Sipiala** iš Saginaw, Mich., **J. Wasilewski,** taip pat iš Saginaw, Mich. ir kt.

— Ir šiais metais Los Angeles Liet. Bendruomenė, vadovaujama J. **Motiejūno,** dalyvauja įvairių tautų Kalėdų eglučių parodoje. Lietuviškąjį skyrių parengė N. Lembergaitė-Enck, arch. Edm. Arbas ir dail. V. Vaitiekūnas.

Mokyt. O. Razutienės vadovaujama šokių grupė atliko lietuvišką programą — buvo padainuota, ir pašokta tautinių šokių.

Ta proga inž. Motiejūnas gavo kalbėti per radiją, o Los Angeles Times įsidėjo eglutės nuotrauką su dviem tautinias drabužiais apsirengusiom budėtojom — Verbylaite ir Mitkute.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919
arba įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Hollywood 29, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CENTRAS

4415 Santa Monica Boulevard,
Los Angeles 29, California

Darbai ir įvykiai

— Lapkr. 27 buvo Los Angeles Ramovės skyriaus narių susirinkimas.

— Gruodžio 10 d. neseniai suvaidinto Los Angelėse G. Veličkos veikalo "Minija vėl išsiliejo" dalyviai turėjo savo pobūvį ir pasidalino pastatymo įspūdžiais.

— Gruodžio 11 d. turėjo savo susirinkimą L. Vyčiai.

— Gruodžio 17 d. buvo susirinkę studentai ateitininkai išklausyti teisininko Ign. Medziuko paskaitos ir pasitarti aktualiais savo veiklos klausimais.

— Gruodžio 17 d. vakarą svetainėje sušauktas steigiamasis Kultūros klubo susirinkimas. Dalyvavo apie 50 asmenų. Susirinkimui pirmininkavo prof. P. V. Raulinaitis. Paskaitą apie tremties kūrėjus ir kūrybą skaitė J. Gliauda. Po to buvo gyvos diskusijos. Išrinkta klubo valdyba: J. Gliauda, arch. Edm. Arbas ir V. Barmienė.

— Gruodžio 18 d. buvo banketas pagerbti Juozui Aftukui, vienam senosios kartos (65 m. amžiaus) ateivių. Dalyvavo daug draugų ir bičiulių.

—L. Bendruomenės loterijoje didžiausią sumą — $100 laimėjo **D. Karaliūtė;** kiti laimėjo: $25 — J. Daugirdas iš Great Neck,; $15 — J. Bachunas, Sodus Mich; po $10 — A. Dering, Los Angeles, Mrs. S. Luzinas, Woodland, Mrs. B. Simko, W. Misslin; po $5 — M. J. Petkus, Dayton, L. Briedis, K. Urnežis, G. Nary, K. Sragauskas.

Numatoma:

— Sausio 8 d. Los Angeles ateitininkų sendraugių susirinkimas.

— Sausio 14 d. Klaipėdos atvada-

—Sausio 21 LRKSA 32 kuopos metinis susirinkimas su vaišėmis. vimo minėjimas.

— Kovo 19 d. skautų ir skaučių rengiama Kaziuko mugė.

— Prof. K. Pakšto minėjime, kurį surengė Los Angeles ateitininkai, paskaitą skaitė dr. P. V. Raulinaitis, savo kūrybos skaitė Alė Rūta ir E. Tumienė, solo dainavo R. Dabšys, akomponuojant komp. B. Budriūnui.

— Los Angeles choras, vadovaujamas komp. **B. Budriūno,** .rengia naujų metų sutikimą šv. Kazimiero parap. salėje gruodžio 31 d. vakare.

— Pirmasis LD papigintų knygų užsisakė **A. Audronis,** Los Angeles.

Los Angeles Liet. Bendruomenės

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

šiais metais rengiamas gruodžio 31, 9 val. vakaro, BACES salėje, 1528 N. Vermont Ave., Los Angeles.

Šokiams gros M. Krafto orkestras. Dalyvavimas (su vakariene ir šampanu) —$6 asmeniui.

Prašome rezervuotis stalus

pas Bendruomenės valdybos narius — J. Motiejūną, J. Ąžuolaitį, D. Karaliūtę, V. Mitkutę, O. Razutienę, A. Skirių ir S. Deveikį arba patelefonuojant NO 4-2919.

Tarybos nariai su garbės svečiais. Prof. M. Biržiška, konsulas dr. J. Bielskis ir kun. A. Valiuška, savo kalbose gražiai įvertinę atliktą darbą. II-je eilėje: KLBC Direktorių Tarybos nariai: J. Trušk

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NAMAI

auskas, narys, A. Skirius, vicepirm.; M. Aftukienė narė; J. Uždavinys, pirm.; J. Andrius, sekr.; V. Sakalauskas, ižd.; J. Kojelis, vicepirm., energingai pravedęs namų šventinimo ir atidarymo iškilmes.

Gruodžio 3, šeštadienį, įvyko patalpų pašventinimas ir atidarymo vaišės, kuriose dalyvavo per 150 asmenų. Sekmadienį patalpos buvo atviros visiems lankytojams.

Foto L. Kančiauskas

Jaunieji Los Angeles vokalistai Birutė Reivydaitė ir Rimas Dabšys Bendruomenės Centro atidarymo iškimėse padainavo liet. kompozitorių dainų ir arijų. Akomp. B. Budriūnas.

JONAS SKIRIUS, gabus mokinys pianistas skambina Los Angeles lietuvių Centro salėje.

"Nepasitikėjau, kad Jums šį darbą pasiseks laimingai užbaigti..." — kalba prof. M. Biržiška Kalifornijos Lietuvių Bendruomenės Centro iškilmingo atidarymo proga surengtose vaišėse gruodžio 3 d.

Dešinėje matyti K. Prišmantas, K. Liaudanskas, kun. A. Valiuška; kairėje: A. Skirius, I. Medziukas, V. Kazlauskas A. Brazdžionienė, B. Brazdžions, J. Mitkus, J. Andrius ir kt.

Some scenes from the opening of the Lithuanian Community Center in Los Angeles. 1. Board of directors, committee and guests; 2. Program participants: R. Dabšys and B. Reivydaitė; 3. J. Skirius at the piano; 4. Prof. M. Biržiška speaking.

LIGHTS OF CHRISTMAS. Franciscan Monastery in Kennebunkport, Maine,.

KALĖDŲ ŽIBURIAI. Kalėdų šventėms iliuminuotas Pranciškonų vienuolynas Keennebunkport, Maine.

And the Season of Peace...

VYTAUTAS F. BELIAJUS, Denver, Colorado

And the season of Peace on Earth and to men of Good Will is here. But for many peoples of this world it is just that — a season on the calendar to commemorate a declaration by a man of vision, the son of a carpenter, the son of a Divine Father.

His birth was to have herolded on Earth in a world of chaos. He was to have ushered in an era of universal brotherhood and a heavently kingdom; for this love of mankind he perished upon the cron.

As in those days of 2000 years ago the peace on earth van not be on actuality because of a few who are *not* "men of good will." They are people of envy, of covetousness, and of self indulgence. They are proud and selfish: they can only see themselves and theirs. The Hitlers, the Stalins, the Khrushchevs, and the Castros of the current generation: and those like them of the past 2000 years. Because these men were *not* and are *not* men of "good will". We have lands that are subjugated and enslaved; nations who live in fear of war; peoples who are in continued distrust of one another. There is no peace on earth, because of these few men who are not of "good will."

During this season, let us contemplate about these who are under the communist yoke: to whom there is no hope for a season of merriment, and who mus observe this season of joy in hidden nooks, like the Christians of old under Roman tyrants; for whom Christmas is a season of tears and deprivation.

God grant that, indeed, the coming year will be one of Peace of Earth, a world of men of "good will."

☆

SOVIET OCCUPATION MUST END

Excerpts from a joint statement addressed to Dad Hammarksjold, Secretary General of the UN, by the diplomatic representatives of the Baltic States — J. Kaiv, for Estonia, Dr. A. Spekke, for Latvia and J. Kajeckas, for Lithuania ....

The question of self-determination of nations and abolishment of colonialism has been raised in General Assembly of the U.N.

In 1940 the Republics of Estonia, Latvia, and Lithuania were invaded and occupied by the Union of Soviet Socialist Republics in violation of general rules of international law and existing treaties.

In 1941 German armies attacking Soviet forces invaded and occupied these countries.

In 1944 in the coure of war the forces of the U.S.S.R. again penetrated the Baltic States, forcing out the German army and administration.

The U.S.S.R. has imposed on the Baltic States a Communist rule and is even alleging that these countries are a part of the Soviet Union. The Moscow Government has committed innumerable crimes of genocide against our nations. At the same time the U.S.S.R. is sistematically exploiting the natural resources and labor of these countries to the benefit of Soviet imperialism.

The Soviet Government must end the unlawful occupation of Estonia, Latvia, and Lithuania and withdraw from their territories its armed forces and administration so that these nations can resume and continue their independent national life.

AN ORDER FROM VYTAUTAS

From "The Battle of Gruenwald", a Historical Novel

Criginal written in Russian language my I. K.-Sokolnikov. Abridged Lithuanian by J. Sužiedėlis. English liberal translation with Prologue and Epilogue by **Julius Jonas Bielskis**

The guests had departed. The three Bielskis' — father and two sons left for Vilnius. They took with them Tugan Mirza, because the elder Bielskis wished to present him to Grand Duke Vytautas.

It was late evening when they arrived at Vilnius. They knew that ordinarily by that time the gates of the city fortress were already closed for the night. Therefore, they all went directly to their own manor located in the outskirts of the city. Upon arrival, they were immediately informed by a servant that a messenger from Vytautas had been there and left a message to the effect that immediately upon arrival Commander Bielskis should proceed to the fortress.

The four riders turned their horses and hastened to the castle of the Grand Duke. Obviously the sentries were informed accordingly, because the horsemen were not questioned and were permitted to enter the city freely. Ordinarily no one was admitted at such an hour.

A moment later Bielskis entered the working chamber of Grand Duke Vytautas, who was seated behind the desk, loaded with parchments, and was busily writing something. On the desk was an unusually ornate candelabra in the shape of a huge stork, from whose upturned beak a bright flame was flickering.

When Bielskis entered, the Grand Duke greeted him cordially and remarked: "Thank you for your prompt arrival. I did not expect you so soon!"

"I have always endeavored to serve Your Majesty with all my heart and soul" — responded Bielskis.

"I need you very much, that is why I summoned you here. The matter is this: early tomorrow morning you will take two companies of soldiers and a detachment of cross-bowmen, and proceed to the area of Ariogala. We were informed that the damned Crusaders are again on the rampage. They are attacking our fortifications, plundering our communities, burning down villages and massacring our people. Therefore, proceed there to harass and to destroy them along the borders, in order to protect our countryside. Station a part of the army in Ariogala. With the rest of the force arrange a series of raids on their encampments along our frontiers. Go after them and destroy every vestige of them. But, well remember one point, if ever questioned, at this instance you are not supposed to be my commander, but that of my brother Vingela. At present I am presumably at peace with the Order.

"In pursuing your assignments, encourage all possible uprisings in Samogitia. I will help, occasion permitting. Let the Samogitians pour their wrath upon them during the winter. In the spring we will give the Crusaders a surprising blow. For your authority, here take my ring, everyone knows it from my official imprints. I am sending one of your sons to Jogaila, the other one to Moscow. All our actions must be very cautiously observed and our real purpose must be well concealed, otherwise our plans could be prematurely divulged to the enemy."

"But, Your Majesty", spoke Bielskis, "may I know the real purpose of my expedition, as well as the desired uprisings in Samogitia at this time?"

"You are my loyal Chevalier, therefore, briefly I will tell you everything. I have decided to crush the sinister might of the Crusaders. I am determined to liberate all of Lithuania from their onerous yoke and to ameliorate the sufferings of our people. For that purpose I am inviting Jogaila, the Princes of White Ruthenia and the Tatars to an alliance. I will have organized a great military power, so that there will be no doubt about our victory. Therefore, it is vitally important that my plans are not revealed too soon. At present, as you know, I am maintaining peace with the Order, therefore, in case of their complaints, I will write orders to cease combat, might even threaten to punish you for disobedience. But you will disregard all that until you receive from me a written document with the official state seal containing the coat of arms. When the final hour of revenge on the enemy strikes, I shall summon all into one powerful armed force, and will summon you all to our final and determined expedition and glorious victory against the Crusaders".

"Amen!" pronounced Bielskis with great emotion. Vytautas embraced his gray-headed friend and advised him to retire, for a needed rest preparatory to the important campaign.

"What shall I do with Tatar Tugan Mirza who is here with us?" asked Bielskis.

"Have him come to me tomorrow. I will dispatch him to Sultan Saladin. Now you go and rest for a while, and then be on the way to your mission", concluded Vytautas in a friendly tone.

Vytautas delayed his own retirement, for a long time he meditated on his plans for the great expedition. He calculated his possible allies. Finally, he rose from his chair and exclaimed to himself: "At the worse, my forces and the armies of the Crusaders would be even. Besides, I will have the Tatars on my side!"

The following day the Prince of Ariogala arrived in Vilnius. Vytautas was very much surprised in seeing his brother arriving so unexpectedly and at such an unusual moment. Therefore, as soon as Vingela crossed the threshold, Vytautas inquired: "My brother, from your appearance I see that a misfortune has hastened you here. Say quickly, what has happened?"

"My daugther, my darling daughter", lamented Vingela, and fell into the embrace of Vytautas. "Please, save her... have pity on me..."

"Save her, from whom? Did the Prince of Smolensk take her away from you? inquired the worried Vytautas. "Say, what has happened?"

"The Crusaders!" exclaimed Vingela in heart-rending anguish "The damned Crusaders abducted her and they escaped our pursuit".

Vytautas remembered his two sons. He felt a profound compassion for his brother in his hour of distress...

Prince Vingela briefly described the tragic events of the last days in Ariogala. Vytautas deliberated for a while and finally stated:

"My dear brother, it is very good that you arrived . No more appeasements for the mad Crusaders! It is very evident that we cannot expect to accomplish anything peacefully with them. Now listen, I am preparing for a great war, and I am stating under solemn oath that the wrongdoing Crusaders will pay very dearly for your heartaches and for the sufferings of our people. War, yes the war for life and death! I shall no longer conceal my plans! Only yesterday I dispatched commander Bielskis to march to the Ariogala region with a substantial contingent, to harass the Crusaders along your borders. Therefore, do not lament, take the sword and drown your sorrows in the blood of the Crusaders. Find some solace in the flames of their establishments. Send out the heralds to all the corners of your domain and summon all Samogitians to war, the sanguinary war which the Crusaders have forced upon us. In the spring I will arrive with Jogaila to assist you. Until then, fight them alone, on your own responsibility, with your own means and ingenuity!"

"I see my brother, that you are a true son of Kęstutis. Thank you for giving me a free hand to deal with the Crusaders. From this day on, the Crusaders will not have a peaceful moment. Their skies will reflect the conflagrations of their own homes, as long as they are holding my Skirmuntė imprisoned. The gods will help me carry out my vengeance..."

The two brothers conversed to their heart's content. By sunrise Vingela was returning to Ariogala. His rancorous hatrid for the Crusaders evoked a concern that Grand Duke Vytautas might change his decision in regard to the destruction of the nests of the Crusaders along the borders of Samogitia.

During the next few days Vytautas was in an uneasy mood. He had no news from king Jogaila, nor from his son-in-law at Moscow, nor from Sultan Saladin. The misfortune of Vingela troubled his sensitive heart. Finally a messenger arrived from Krakow bearing some news from King Jogaila. The mesenger was so exhausted that after handing over the parchment, he collapsed.

The message from the king was a secret one, its contents appeared to be somewhat dubious. In it the King of Poand wrote that the transactions with the commercial representative of Vytautas were satisfactorily concluded, and that the merchandise would be sent by next spring. In regard to the price, as well as the destination of the shipment, the messenger was fully informed. From this "commercial note" Vytautas understood that the king agreed to furnish armed forces for the war with the Crusaders. But, he still wondered about the remarks of "the price and destination of the shipment".

Only after three days of continuous sleep was the messenger Vidmantas Krustas awakened. From him Vytautas learned the details. King Jogaila agreed to join in the war against the Crusaders. He agreed to furnish fifty fully equipped companies of soldiers. But, he suggested that, prior to the expedition, he and Vytautas should meet at Brest-Litovsk to work out the details of the plan.

Vytautas was glad to get the welcome news. He liked the suggestion for the meeting. No one would suspect that the meeting at Brest-Litovsk of the two most powerful rulers in Europe was intended to thrashout such important matters as the preparation for war. The city of Brest-Litovsk was surrounded by vast forests. It was an ideal place for a great hunting expedition.Therefore, rumors could be disseminated that hunting was the purpose of the meeting of the two rulers.

Without any further delay, Vytautas dispatched the same messenger Vidmantas Krustas back to Jogaila. The message of Vytautas read, that on the appearance of the first snow, he agree to arrive at Brest-Litowsk for the intended hunting expedition.

LITHUANIAN REALTY COMPANY

Charles Luksis Realtor

Phone: EX. 4-2986

3020 Wilshire Blvd.

Mielai patarnauja norintiems pirkti-parduoti namus ir sklypus; apdrausti automobilius, namus ir kitokį turtą; gauti paskolas.

Atlieka notaro darbus.

SANTA MONICA, CALIF.

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai.

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarienėms.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

Šiuo laiku turime tikro lietuviško sūrio, gaminto Andrulio ūkyje.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

SOVIET COLONIALISM AT WORK

A considerable part of E. Prussia has for ages been of a distinctly Lithuanian character. The abundance of Lithuanian names of places in the area was a concrete proof of that. Under German rule, a methodic Germanization of these names was taking place. It was not very rapid, at least until Hitler's coming to power. The Nazis plunged into the extirpation of historic Lithuanian features of East Prussia with great vigor. Their slogan, as voiced by the former Gauleiter of East Prussia, Erich Koch, was: "Rotten aus, was litauish ist!" (Erase all that is Lithuanian).

Yet the Russians surpassed even the Nazis in the scope and speed of the artificial transformation. As a result the Russian colonialists have succeeded in blanketing the whole Lithuanian area of E. Prussia with Russian names. Here are some examples of blatant changes undertaken to Russify East Prussia, on the basis of data in the 19th volume of Great Soviet Encyclopedia:

Tilžė — Sovietsk
Pilkalniškiai — Sovyetskoe
Lazdėnai — Krasnoznamensk
Gumbinė — Gusev
Karaliaučius — Kaliningrad

And here is another set of examples showing how the Lithuanian names in East Prussia were changed, first by the Nazis and now by the Russians:

Lithuanian	Nazis	Russian
Sodėnai	Schoenschluchtdorf	Krasnoyarsko
Rominta	Schaenwalde	Krasnopoles
Jurgaičiai	Koenigskirch	Kanas
Malkiemis	Birkenmuehle	Kalinino
Pilkalnis	Schlossberg	Dobrovolsk
Kraupiškiai	Breitenstein	Ulyanovo
Naujininkai	Neuhufen	Malomozhaikoye
Stanaičiai	Zweilinden	Furmanovo...

The available information suggests that the majority of Russian colonists have been brought to E. Prussia from the industrial region of Moscow. Thus the Russians have a dominating role among the new Soviet settlers in East Prussia.E.

Eyes Examined Glasses Fitted

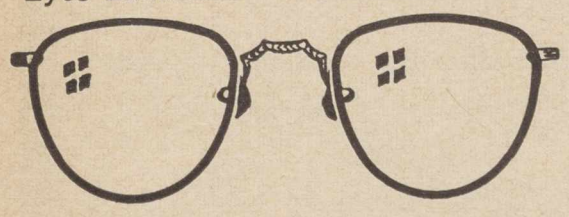

Dr. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. Fisth St., Los Angeles, Calif.
Phone: MA 8-1056

Linksmų Kalėdų!

ALEXANDER TOURS

Complete Travel Service .... All Airlines – Tickets & Reservations

FOREIGN – DOMESTIC

BUSINESS – PLEASURE

Personalized Service — No Charge

Free Ticket Delivery

ST. 8-6050 TR. 3-4975
17004 Ventura Encino, Calif.

Visiems Lietuviams — Visur
Linksmų Kalėdų
ir
Laimingų Naujų Metų

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL SERVICE

107 So. Vermont DU 5-6550

Linksmų Kalėdų švenčių
linki

George Pearl

The Oldest Shipper from L. A.

UNION TOURS PARCEL SERVICE

344 No. La Brea Los Angeles
WE 5-1545

LINKIME VISIEMS

Linksmų Kalėdų
ir Laimingų Naujųjų Metų

DAVIS TRAVEL SERVICE

6524 Van Nuys Blvd.
VAN NUYS, CALIF.
ST. 6-5010

Su Kalėdų ir Naujų Metų šventėmis
sveikina

Lietuvių Automobilių Prekyba

BALTICA

Savininkas
Bronius-Gediminas Mickevičius

5751 So. Western Ave.
Chicagoje.

Didelis pasirinkimas įvairių firmų mažai vartotų automobilių.

Kainos prieinamos, lengvos išsimokėjimo sąlygos.
Išmokome vairuoti bei išrūpiname Drivers License.

Čia pat vykdomi mašinų pataisymai, o pageidaujantiems keičiame į kitas pigiau nei kur kitur.

LABAI SVARBUS PRANEŠIMAS VISIEMS,

kurie siunčia siuntinius į Lietuvą arba į kitus kraštus

Artinantis šv. Kalėdoms, mes paruošėme eilę žemiau išvardintų standartinių siuntinių. Prašome patikrinti šių siuntinių kainas ir Jūs įsitikinsite, kad jų kainos yra labai pigios, tačiau jie turi didelę vertę Lietuvoje.

1. **Pusvilnonės medžiagos 5 vyriškiems arba moteriškiems kostiumams**
Iš viso 17 jardų. Pamušalų 7 1/2 jardo, siūlų 5 žpulės, sagų 3 tuzinai ir adatų 1 pokelis. $49.90

2. **Tas pats, kaip siuntinys No. 1 — Prie to pridedama**
100% vilnonės 2 medžiagos vyriškiems arba moteriškiems paltams. Viso 6 jardai. $79.90

3. **100% vilnonės medžiagos 2 vyriškiems arba moteriškiems paltams.**
Viso 6 jardai.
100% vilnonės medžiagos 3 vyriškiems kostiumams. Viso 10 jardų.
100% vilnonės medžiagos 2 moteriškiems suknelėms. Viso 6 jardai. -99.90

4. **Cukraus 20 svarų. Miltų 10 svarų. Kakao 5 svarai.**
Šveicariško šokolado 24 plytelės po 3 1/2 oz. Viso 5 svarai. $49.90

Į aukščiau paminėtas kainas įeina visos išlaidos ir pristatymas Lietuvon. Visi siuntiniai yra apdrausti ir jų pristatymas garantuotas. Prie kiekvieno standartinio siuntinio galima pridėti bet kokius kitus pageidaujamus daiktus ir už tai reikės primokėti tik papildomą muitą.

Visų siunčiamų prekių kokybė yra garantuota; prašome įsitikinti, kad siunčiant per mus Jūs tikrai sutaupote iki 50%.

Papildomų informacijų ir pavyzdžių reikalu prašome **rašyti lietuviškai** ir Jūs tuojau gausite lietuviškai atsakymą.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO.

132 Franklin Ave., Hartford, Conn.

Tel.: CHapel 6-4724

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

3207 So. Halsted Street Chicago 8, Illinois

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

1. Tallin, Capital of Estonia, was occupied by the Swedes in 1561. Later they occupied the entire country. — Talinas, Estijos sostinė, švedų užimta 1561 m. 2. Army-Leaders: Polish Hetman Stanislas žolkieski and Lithuanian Hetman John Katkevičius, who fought against Swedes and Russians. — Lenkų hetmonas S. žolkievskis ir liet. hetm. J. Katkevičius, bendrai kariavę prieš švedus ir rusus. 3. The river Dauguva at Kuldiga, Latvia. In 1605 the Swedes occupied Livonia as far as the River Dauguva. — Dauguvos vaizdas ties Kuldiga. švedai užėmė Livoniją iki Dauguvos 1605.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

By ANT. BERNOTAS, Waterbury, Conn.

Part XXXIV

After the death of King Stephen Batory, there were three important candidates to the throne of Poland and Lithuania: the German prince Maximilian, the Russian czar Theodor of Moscow, and the Swedish prince Sigismond Vaza. After a period quarreling among the parties, Prince Sigismond was elected the new king (1587). He was the the son of the Swedish King John III Vaza and Catherine, the sister of the ate Polish King Sigismond August.

The reign of King Sigismond Vaza in Lithuania and Poland was disastrous. He was of a hard and stubborn character and soon acqired many enemies at home and began a war with the Swedes, which lasted for the next 60 years.

He was a zealous Catholic and favored Catholics only, pushing aside citizens of other religions. In 1596 there was an union reached between the Catholic and the Russian Orthodox Churches. It was a union for which Vytautas the Great was alreday working. But a union was not the final solution. Conflict arose between the unionists and members of the Orthodoxy. Consequently the union was abolishedby Russia in '839.

After the death of the King John III, Sigismond came home and in 1593 was crowned King of Sweden. He remained there for one year; then, leaving as viceroy his uncle, Duke Charles of Sudermanland (later King Charles IX), he returned to Cracow. Charles, taking advantage of the absence of King Sigismond, seized the whole of Sweden and annexed the territories of Finland and Estonia as well.

Sigismond, on accepting the Polish crown, promised to incorporate the territory of Estonia into Poland and Lithuania. But now he was forced to start a war with Charles for the Swedish throne and for Estonia (1600). The war was not successful, and the Polish army, after some preliminare clashes with the Swedes, withdrew leaving the Lithuanians alone in the field.

The Lithuanian leader was hetman John Katkevi)ius, a resourceful military man, with a record of many victories on the battlefield. He pushed the Swedes back and recaptured the city of Tartu. But, as time passed, the larger well trained Swedish army, slowly pushing southward, occupied the territories of Eestonia and Livonia as far as the banks of the River Dauguva.

Katkevi)ius with his small army decided to defend the city of Riga and the rest of Livonia. In 1605 at Salaspilis (Kirchholm) near Riga, a battle took place. Katkevicius commanded 3,800 warriors against an army of 14,000 Swedes and by skillful manoeuvering totally destroyed the Swedish army. Nearly 9,000 Swedes fell on the battlefield and the remaindered were captured. 60 banners were captured, 20 cannons and other equipment.

Riga was defended, Livonia liberated.

(To be continued)

Renew your Lithuanian Days magazine

LINKSMŲ ŠVENČIŲ LINKI

Dr. Mathew Namikas

AKIŲ SPECIALISTAS

GLENDORA MEDICAL CENTER

122 W. Alosta Avenue

GLENDORA, California TEL. ED 5-0535

MICHIGAN FARM SŪRIS

Fountain, Michigan

Jūs esate namuose ar kur keliaujate, visuomet reikalaukite **Michigan Farm Sūrio.** Šis sūris jau per ilgus metus gaminamas **Jono ir Angelinos Andriulių** ir jų šeimos, Fountain, Mich.

REIKALAUKITE TIK MICHIGAN FARM SŪRIO

Jeigu abejojate, paprašykite pamėginimui. Jūsų skonis jums pasakys. Mes norime, kad Jūs patys būtumėt sprendėjas. Mes esame labai dėkingi sūrio mėgėjams ir geresnėms krautuvėms, kad Jūs tiek išpopuliarinote **Michigan Farm Sūrį,** kuris paliko visų mėgiamiausias. Mes pasižadame ir toliau jums gaminti tik patį geriausią sūrį.

MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC.

Vieninteliai šio sūrio gamintojai FOUNTAIN, MICH.

Aptarnavimui ir informacijai rytuose prašome kreiptis:

PETER LISAUSKAS
69-15 53rd Avenue, Maspeth, N. Y. Tel. TW 4-8087

VICTOR ABECŪNAS
351 Park Street, New Britain, Conn. Tel. BA 3-1342

JONAS JAKUBAUSKAS
634 N. Denison Street, Baltimore, Md. Tel. Longwood 6-2622

MEČISLOVAS KAVALIAUSKAS
24 Prospect Street, Hyde Park, Mass. Tel. Hyde Park 3-3975

GEORGE GALŪNAS
1400 Caniff, Detroit, Mich. Tel. T. O. 8-7062

STANLEY METRICK
1804 W. 47th St., Chicago, Illinois Tel. Yards 7-8393

JOHN SHURNA
5418 So. Albany, Chicago, Illinois Tel. Grovehill 6-7783

ALLAN STEWART
4310 No. Broad Street, Philadelphia, Pa. Tel. Glazstone 5-1310

BRONIUS DŪDA
804 No. Vermont Ave., Los Angeles 26, Calif. Tel. NOrmandy 1-0292

BEN GRAZULIS
6905 Superior Ave., Cleveland, Ohio Tel. HE 2-2395

JOHN TENZI
9½ Union Street, Inkerman, Pittston, Pa. Tel. OL 4-1083

FRANK KUPINSKI
131 Inslee Pl., Elizabeth, New Jersey Tel. 4-0970
Makes Lithuanian Rye bread also.

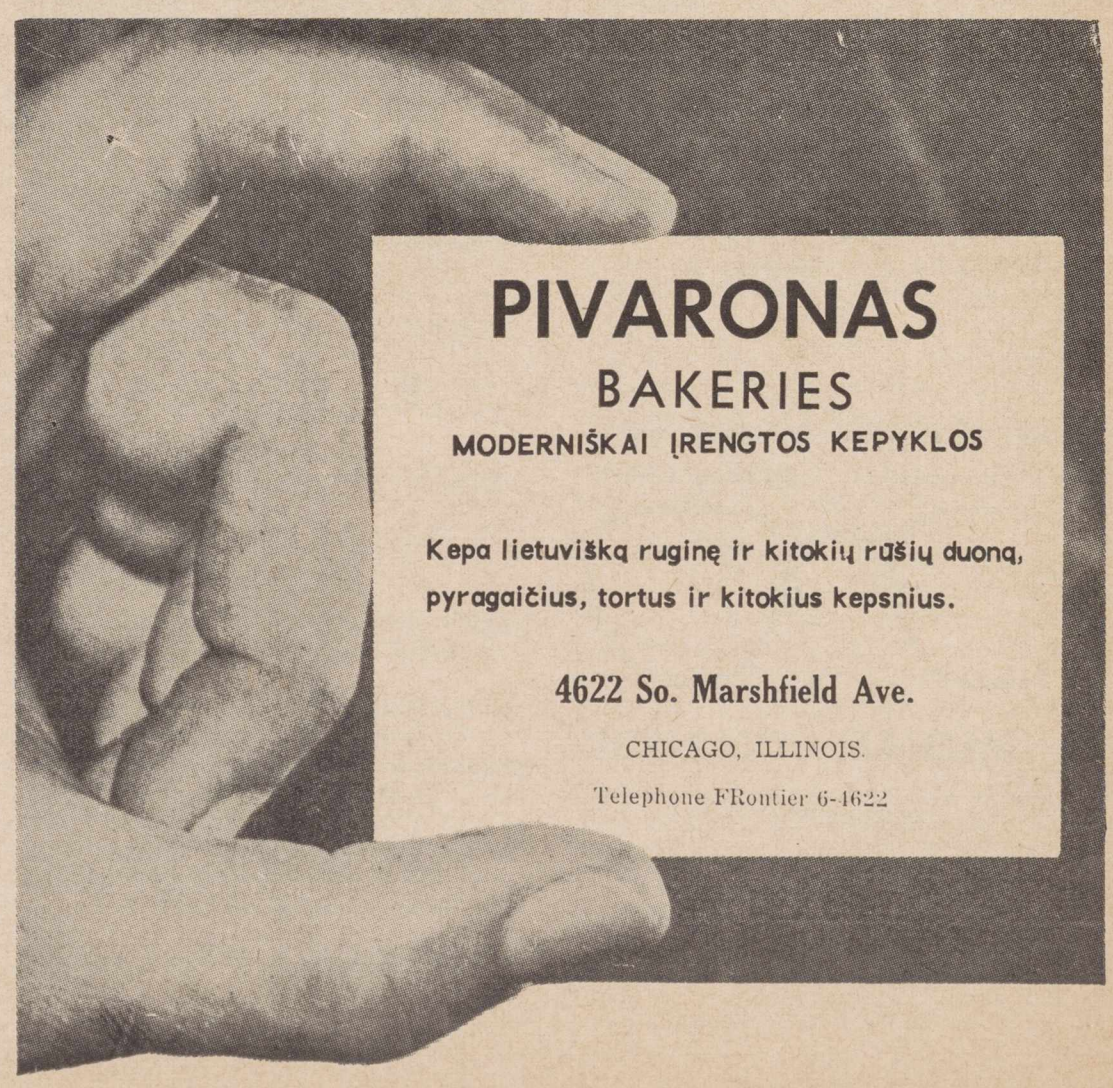

LITHUANIANS MAKE NEWS

● **Dr. M. Gimbutienė-Alseikaitė,** a Lithuanian archiologist of Harvard University, was honored by the World Refugee Committee of Massachusetts as one of six refugees who succeeded most in their professions after arriving to this country.

● **Mrs. Aldona Stempužienė,** and **Mr. Stasys Baras,** famous Lithuanian opera singers in the USA, had successful concerts in Bogota, Colombia, and in Buenos Aires, Argentina.

● **Dr. Jonė Deveikė,** a Lithuanian historian residing in Paris, France, has written commentaries to Lithuanian Statutes. Her work consists of 1500 pages.

● **Dr. K. Jurgėla,** a Lithuanian historian in Washington D. C., is preparing a study concerning the Lithuanian victory in Gruenwald 550 years ago.

● **Rev. Dr. Jonas Aviža** .from Muenchen, W. Germany, left for Rome to take over important duties with the St. Casimir's College.

● **Dr. A. Trimakas,** chairman of VLIK, an organization for the liberation of Lithuania, approached delegates of free nations at the UN to incorporate in their resolutions also the subject of the enslavement of Lithuania and the other Soviet-occupied lands.

● **Dr. V. Vygantas** flew to attend a Pax Romana Central Cimmittee meeting in London, England, over the Thanksgiving holidays.

● **Artist H. Šalkauskas,** Sydney, Australia, won a 50 guinea prize for his painting Effigy (Atvaizdas). The American writer Cornelia Otis Skinner handed him the prize for the Contemporary Art Society. Also on hand was fellow **artist V. Ratas.**

● Chairman of the Lithuanian Christian Democrats, **Dr. Kazys Šidlauskas** issued a statement in connection with the 20th anniversary of the Soviet occupation of the Baltic States before the Chicago Chapter of the Lithuanian Jurists Society and the Baltic Committee.

● **The Čiurlionis Art Gallery** in Chicago recently marked the 3rd anniversary of its founding with a showing from private Lithuanian colecctions, representing 164 works of art by 35 artists, valued at $19,000.

● **Joseph Boley-Bolevicius,** New York, has been playing the summer theatre circuit and has appeared in dramatic roles by Goethe and Shakespeare. In December he played a part in a Lithuanian drama by A. Škėma. He has also appeared on television.

● **Kęstutis Skrupskelis,** Doctor of Philosophy at the University of Toronto, has been asked to join the editorial staff of the Lithuanian "Toward Freedom" (Į Laisvę). He has been a journaist with the Lithuanian academic publication Lituanus.

● **Jurgis Maci;nas,** an editor of "Film Culture", is preparing his doctorate in The History of Art at New York University.

Bruno Markaitis, S. J., talanted Lithuanian composer, Chicago, Ill., and Francois D'Albert, international known violin virtuoso, who plays the latest Bruno Markaitis' work entitled Sonata in D major (Tampa 1960), in its Chicago world premiere performance, at the 20th anniversary concert of Alice Etephens Singers, December 4th. Sonata in D Major was commisioned by Francois D'Albert.

Bruno Markaitis, S. J., vienas žymiausių naujųjų liet. kompozitorių, su smuikininku Fr. D'Albertu, kuris Alice Stephens choro sukakties koncerte pagrojo B. Markaičio sonatą D Major (Tampa 1960).

Congressman Michael A. Feigham, speaking at a meeting of Lithuanians in Cleveland. Seating at the table from left to right: A. J. Kasiulaitis, member of VLIK, main speaker at the meeting; businessman Jonas Nasvytis, former vice-pres. of the committee "Lithuanians for Kennedy"; writer Vikt. Miliūnas; director of the Lithuanian Bank and former memberof the Ohio House of Representatives John F. DeRighter; recently elected congressman W. Feigham and his father congressman M. A. Feighan.

..Kongreso atstovas Michael A. Feighan kalba Clevelando lietuvių susirinkime Prie prezidiumo stalo iš k. dešinėn: A. J. Kasuaitis, J. Nasvytis, rašyt. V. Miliūnas, banko direkt. J. F. DeRight, W. Feighan ir jo tėvas.

● **The Second U. S. — Canadian Song Festival** is being planned for the summer of 1961 at the International Amphitheatre in Chicago. In the past as many as 30 Lithuanian choires have taken part. More are expected to take part next year.

● **The Battle of Tanneberg,** a 24-page historical brochure on the victory of the Lithuanians over the Teutonic Knights in 1410, is off the presses. It was written by Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė and published by the Lithuanian newspaper "Keleivis" in Boston, Mass.

● **Dr. Romualdas Zalubas,** of the Nationa Bureau of Standards Spectroscopy Laboratory, is mentioned in a recent issue of "The Chemical and Engineering News." An invention of his has refined the thorium standard.

● **Arnold Kaulakis,** head of Esso Engineering, Florham Park, N. J., is given frequent mention in Chemical Week. He is credited with introducting improved engineering methods in his firm.

● **Vida Milaknytė,** at present a student of humanities in the University of Vienna, is fascinated by the art life of the Austrian capital.

Greetings of

MARY HAMROCK

of

PIERCE — HAMROCK

M O R T U A R Y

921 Venice Blvd.
Los Angeles, Calif.

Phone: RIchmond 9-6091

SAN MARINO IR LIETUVA

San Marino Respublikos sostinė, kuri turi tą pat vardą — San Marino. Ši respublika yra pati seniausia pasaulyje, įkurta ketvirtame amžiuje po Kristaus.

Sostinė ant kalno Monte Titano, 750 metrų aukštumoje virš jūros lygio, iš kur atsiveria nuostabiai gražūs vaizdai į Apeninų kalnus iš vienos pusės ir Adrijos jūrą — iš kitos. Valstybė turi 14.000 gyventojų. Pačiame sostinės mieste yra daug meno paminklų ir turtų. (Viso krašte kyvena ?? žm. Jie yraitalų kilmės).

Šalies pragyvenimo šaltinis: žemės ūkis ir turizmas. Praėjusiais metais San Marino respubliką aplankė du milijonai turistų. Betpaskutiniais metais pradeda augti ir indus trija, kadangi vyriausybė suteikia daug lengvatų, kurių pramonininkai negauna Italijoj. Vyriausybę šiuo metų sudaro krikščionys demokratai ir socialdemokratai. San Marino turi užsienyje savo diplomatinius atstovus, kaip ir įvairios valstybės laiko savo atstoir turtų. Gyventojai kalba itališkai.

Spalio 26 d. Vliko įgaliotinis Italijoj kun. V. Mincevičius lankėsi Lietuvos reikalais San Marino respublkoje, kur turėjo ilgą pasikalbėjimą su Valstybės Sekretoriumi prof. Bigi. Pokalbyje buvo svarstoma visokia galima parama Lietuvai kovoje už savo laisvę iš San Marino pusės. Valst. Sekretorius pažadėjo visokeriopai remti lietuvių tautos ir Vliko vedamąjį Lietuvos išlaisvinimo darbą.

Savo palankumui įrodyti, San Marino ketina išleisti specialius pašto ženklus kovojančiai už laisvę lietuvių tautai pagerbti. Kompetetingos San Marino įstaigos numato tuo reikalu tartis su Vliko įgaliotiniu Romoje.

Kuri didžioji valstybė panašiu gestu parems Lietuvos laisvės kovą?

LIETUVIU RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojama šeštadieniais iš ryto 10 val.
iš XEMO—860 KC stoties iš San Diego.
Direktorius **Bruno Gediminas,** 4023 W. 60 St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — **George Rudelis,** 5027 Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa
WCSS — 1490 klc.
Sekmadieniais 7-8 val. vakaro.
Programos vedėjas - **Juozas Olšauskas.**
Reikalų vedėjas ir pranešėjas:
Leonardas Hartvigas
17 Eagle St., Amsterdam, N. Y.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00
WBMD 750 kilocycles
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

WKOX, banga 1190, Framingham, Mass
Sekmadieniais — 8–9 val. rytą.
P. Viščinis, programos vedėjas,
47 Banks St., Brockton 18, Mass.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima naują laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadieniais 1:30 — 2 v. p. p.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Cleveland, Ohio

TĖVIŠKĖS GARSŲ Radijo programa
transliuojama kiekvieną sekmadienį
nuo 5:00 iki 5:30 val. popiet.
per WDOK stotį, banga 1260.
Programos vedėjas — **Juozas Stempužis**
506 E. 118 St., Cleveland 8, Ohio

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
LIETUVIŲ ŠEIMININKIŲ PROGRAMOS
Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.
Šeštadienį ir sekmadienį — 8:30 - 9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Linkėjimai

.. taupytojams ir skolintojams ..

CRANE SAVINGS &
LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President
2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill.

Detroit, Mich.

"BALTIC MELODIES"

Detroit WJLB, 1400 kilocycles.
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director: **Helen Rauby.**
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone: UNiversity 1-1072.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekvieną šeštadienį 5 val. p. p.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.
Direktorius **Ralph Valatka,**
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"

(iš Inkster, Mich.) — WCHB, banga 1440
Sekmadieniais 16:00 — 17:00 popiet.
Programos vedėjas **J. Kriščiūnas,**
803 N. Crawford, Detroit, Mich.
Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė
Hartford — WPOP — 1410 klc.
Kiekvieną sekmadienį 11:30 iki 12:30 pp.
Programos vedėjas **J. Petkaitis,** 60 Lincoln St., Hartford, Conn. Tel. JA 2-5556.
Kultūrinės dalies ved. **A. Dragūnevičius,**
273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS
RADIJO BIURAS MADRIDE
TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS
laiduoja lietuviškai 21:30 — 21: 45
Lietuvos laiku (arba 19:30—19:45 Vid. Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis.
Kiekv. programa kartojama kitos dienos rytą 8:30 Lietuvos laiku (6:30—6:45 Vid. Europos laiku 25 ir 42 metrų banga.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv.
ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1264 White tS., Hillside, N. J.
Tel.: WAverly 6-3325

Norwood, Mass.

Nauj. Anglijos lietuvių Radijo programa
Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Jonas J. Romanas, vedjas,
50 Cottage St., Norwood, Mass.
Tel. NOrwood 7-1449.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WDAS — 1480 kilocycl.
Sekmadieniais nuo 6:30 iki 7:00 vakaro
Kultūrinės, politinės apžvalgos, žinios, muzika ir skelbimai.
Valandėlės vedėjas **Adolfas Gaigalas.**
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas", 335 Titan St., Philadlphia 47, Pa., Tel. HO 7-4176

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir **Gertruda Dargiai.**
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh, Pa. - WLOA - 1550 kilocycles.
Sundays — 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania,
Pittsburgh District.
WLOA, Braddock, Pa.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.
Programos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 rytą.
Klubo valdyba:
Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse St. (21); **Pr. Puidokas,** pirm. 38 St. Jacob St. (21); **A. Cieminis,** vicepirm. 226 Lux St. (21); **Vyt. Žmuidzinas,** ižd. 235 Furlong St. (21); **R. Kiršteinas,** sekr. 213 Berlin St. (21); **Br. Krokys,** narys 10 Dudley St. (5).
Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai: **R. Gaidytė, St. Ilgūnas, D. Šiurilienė, H. Žemelis.**

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162

Sao Paulo, Brasil

"TĖVYNĖS GARSAI"
Lietuviška muzikos valanda

Radio Cometa — Z. Y. R. 217, vidutinėmis bangomis 1.130 kcls.; mikrobangomis (frequencia modulada) 1071 mg.
Sekmadieniais
13:00 - 14:25 Rio de Janeiro laiku.
Vadovauja "Tėvynės Garsų" kolektyvas.
Caixa Postal 403, S. Paulo, Brazil, S. A.
Adresas:
Ši valandėlė girdima visose Amerikose.

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp.
WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga 1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius,**
145 Rusholm Rd., Toronto 4, Ont. Canada
Telef.: LE 4-1274

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas:
Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON D.C.

Voice of America — Amerikos Balsas

Voice of America, Washington 25, D. C.
Pusės valandos programa duodama kasdien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. — 11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis; jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine 251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir 49 m. bangomis.
Pastaba: **vasaros laiku,** kai Lietuvoj 19:30, — Washingtone 12 val. 30 min. dieną, Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto, o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA

WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą
6.40 iki 7:30 p. m.
Programos vedėjas ir direktorius,
John D. Adams-Adomaitis
27 Congress Avenue, Waterbury, Con.
Telefonai: PLaza 3-2787 ir PL 3-8898

"L. DIENŲ" LEIDYKLOS žurnalo ir knygų PLATINTOJAI

Atkelta iš viršelio 2 psl.

ITALIJOJE:
Rome — Kun. V. Mincevičius.
ISPANIJOJE:
Madrid — Kun. K. Patalavičius.
NAUJ. ZELANDIJOJE:
Auckland — G. Procuta.
VENECUELOJE:
Rev. A. Perkumas. Z. Domeika
ANGLIJOJE:
London — D. Daunoraitė.
AUSTRALIJOJE:
Melbourne — A. Vingis, B. Zumeris.
Canberra — V. Balsys.
N. Geelong — L. Bertašius.
St. Kilda — P. Bienkevičius, N. Butkūnas
Sydney — Kun. P. Butkus.
Adelaide, Edwardstown, — A. Kubilius.
Rivervale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.
Williamstown — Kun. L. Vaseris.
Cabramatta — J. Skirka.
Brisbane — K. Stankūnas.

'LIETUVIŲ DIENŲ' leidykloj galima gauti:

MALBOROUGH'S
LITHUANIAN Self-TAUGHT

By **M. Variakojytė- Inkienė.**
This system teaches you the essentials of a language (for travel and enjoyment) without the drudgery of prolonged study.
The Natural Method with English Phonetic Pronunciation. 1958. $1.25

Praktiškas vadovėlis ne tik norintiems išmokti lietuviškai, bet naudingas ir norintiems išmokti reikalingiausius posakius angliškai.

HELEN'S
HOUSE OF BEAUTY

New Address:

HELEN MOCKUS

5265 Fountain Ave.

HOLLYWOOD Californis

New Telephone: NOrmandy 5-3351

ADOLPH and CECELIA
C A S P E R

Laidotuvių Namas

COWLEY & CASPER
praneša, kad dėl freeway'jaus pravedimo susidariusių nepatogumų, persikėlė į naują vietą ir susijungė su

LUKE O'CONNOR &
SONS MORTUARY

931 W. Venice Blvd. RIchmond 9-1061
Mes čia patarnausime savo draugams lietuviams su tuo pačiu nuoširdumu ir simtija kaip ir anksčiau.

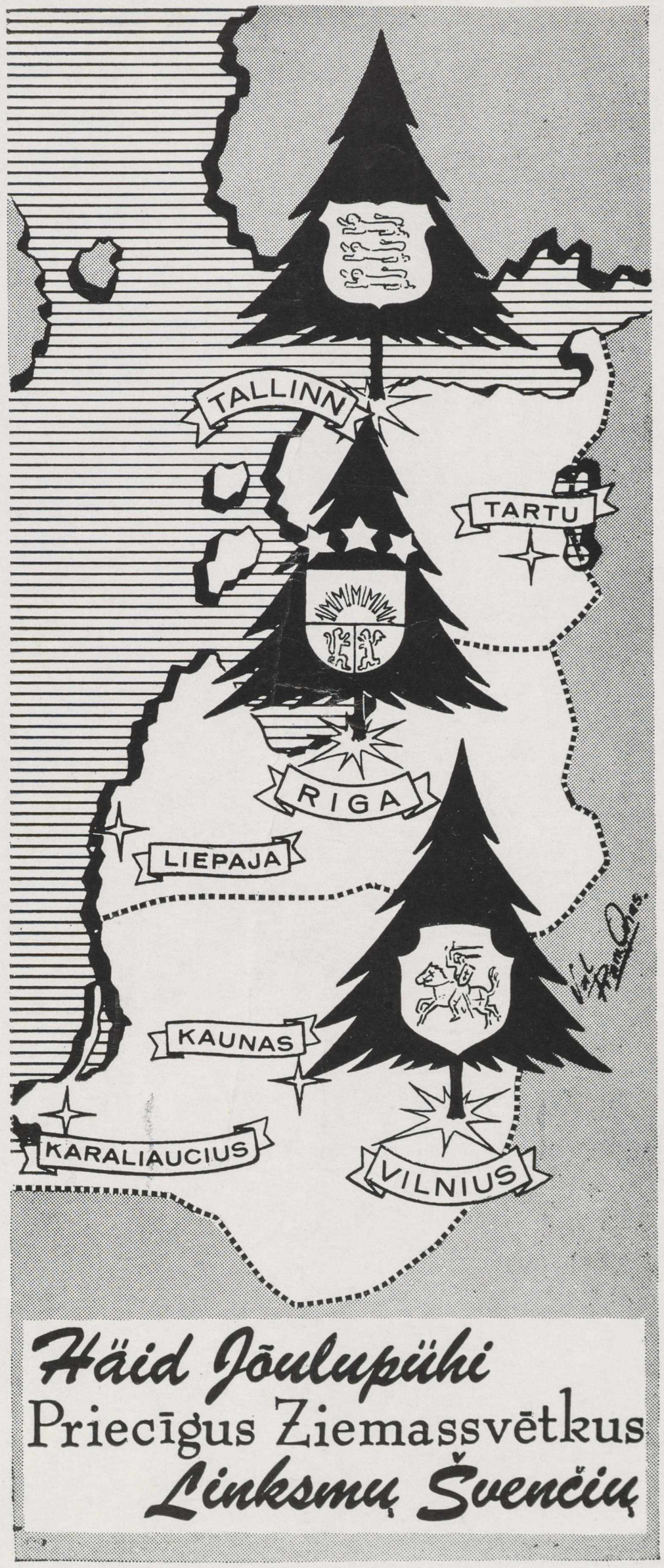

Häid Jõulupühi

Priecīgus Ziemassvētkus

Linksmų Švenčių